

Kerékpártúrák

A túrák kerékpárral ajánlott útvonalakat tartalmaznak, szilárd burkolatú, kis forgalmú utakon, erdészeti utakon, kerékpárutakon vezetnek, rövidebb (1-2 km-es) szakaszon murvás szakaszok is lehetnek bennük. A túrák útvonala szabadon kombinálható, az ajánlott irány sem kötelező, de több szempont mérlegelése után az adott irányt javasoljuk.

Kerékpáros közlekedés a városban

Kaposvár belvárosában 2012-ben kerékpáros fejlesztések zajlottak, így most a városban a kerékpárosok számára kijelölt útvonalakat találunk, ahol bátran kerekeshetünk. Kerékpárutak, kerékpársávok eddig is voltak már a városban, most azonban egyirányú utcák nyíltak meg a kerékpárosok számára, hogy a forgalommal szemben is haladhassanak. Nyitott kerékpársávokat festettek fel, ahol a keskeny utcák csak ezt a lehetőséget tudták biztosítani. A kerékpáros nyomok a többi közlekedő figyelmét is felhívják a kerékpárosok közlekedésére, és a két keréken közlekedőknek is segítenek tájékozódni az úttesten.

Kaposvári Tekergő közbringarendszer

A kerékpárok a Tourinform-irodában (Fő u. 8.) megvásárolható kártyával működnek. A Kaposvár kártyával rendelkezők a kártyájukra tölthetik fel az éves bérleti díjat, akinek nincs Kaposvár kártyája, annak külön kártyát kell vásárolnia.

A városba látogató turisták egyszeri használati díj (és kaució) megfizetésével vehetik igénybe a szolgáltatást.

I. túra: Kerüljük meg a Desedát!

	táv (km)		szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposvár, vasútállomás				
Deseda – füredi átkötőút	5,8	5,8	35	35
Fekete István Látogató-központ	1,5	7,3	5	40
Deseda északi vége	5,7	13,0	40	80
Deseda, kilátó	2,7	15,7	15	95
Deseda, gát	4,3	20,0	35	130
Kaposvár, vasútállomás	6,0	26,0	40	170

Kaposvár [🗺️] 1749 óta Somogy megye székhelye, 66 000 lakosával a Dél-Dunántúl második legnagyobb városa. A város a Kapos folyó két oldalán, Külső-Somogy és a Zselic találkozásánál fekszik. A Kapos mocsarába épített vára a 14. századtól szerepelt az okiratokban, a várat a török hódoltság után a bécsi haditanács rendeletére felrobbantották. Az igazi fejlődés a reformkorban indult meg, majd a kiegyezés után folytatódott. A XIX. század végének gazdasági fellendülése teremtette meg a modern ipar alapjait (gőzmalom, cukorgyár, gépgyár). A város idegenforgalmi

vonzerejét elsősorban kulturális értékei adják (Rippl-Rónai Múzeum, Csiky Gergely Színház, Rippl-Rónai-villa [📍], igazi ékessége a Fő utca nyugati fele (sétálóutca), végén a Kossuth térrel. A fürdeni, kikapcsolódni vágyók a Virágfürdőt kereshetik fel

Kaposváron a vasútállomástól több irányba is indulhatunk. Ha a belvárost is szeretnénk szemügyre venni, akkor legjobb nyugati irányba indulni, és az első lámpánál jobbra, az Irányi Dániel utcán felfelé egészen a Fő utcán található Zsolnay-kútig menni. Kaposváron egyre több helyen kerékpáros jelzések segítik a közlekedésünket, a sétálóutcán is nyugodtan kerékpározhatunk, de figyeljünk a gyalogosokra. A Fő utcán egy kicsit legurulva az Európa parknál – itt található a Tourinform-iroda is – jobbra, a Kossuth utcára fordulva újra északi irányba tartunk. A bíróság, a zeneiskola, a református [🏰], majd az evangélikus templom [🏰] és a Berzsenyi park [🌳] mellett elhaladva, a régi 61-es utat is keresztezve érünk el az Arany János utcáig, ahol jobbra, kelet felé már kerékpársávon haladunk. A dombról legurulva balra, a Sportszarnok felé kanyarodunk. Kerékpársávon haladunk továbbra is.

A Jégcsarnokkal szemben a sarkon kerékpárszervizt találunk, ha valami problémánk adódik járművünkkel, érdemes még most megnézni. Útvonalunk a következő kereszteződésnél jobbra kanyarodik, és elérjük a desedai kerékpárút kezdetét jelző táblát. Rátérünk a kerékpárútra, s egy kisebb domb után [📍] a Kisgáti-árok hídján kelünk át. Vegyünk nagy lendületet, mert ezután meredeken fel kell kapaszkodunk Zaranypuszta fennsíkja. Különösen dél-délkelet felé szép a kilátás erről a szakaszról. Balról elhagyjuk az ózarányi terményszárítót, majd a Kaposvárt északról elkerülő gyorsforgalmi út felüljáróján tekerünk át. Rövidesen elérjük a kaposfüred-toponári műutat, innen már látszik is a **Deseda**.

A Deseda-patak felduzzasztásával 1975-ben létesült a 8 km hosszú, 300-500 m széles **Deseda**. Keleti partján strandolási lehetőséget alakítottak ki. A tó nemcsak a fürdőzők, hanem a csónakázók, a horgászok és a vízi sportolók paradsoma is.

A tavat bármelyik irányból megkerülhetjük, a 2 km híján végig aszfaltozott kerékpárút kétirányú közlekedésre alkalmas. Mi most az óramutató járásával ellenkező irányú kerületet írjuk le. A dombon legurulva, a Deseda-patak hídján átkelve a parkolónál balra kanyarodunk, és egy kis emelkedő után a desedai strandra érkezünk. [🏊] Itt étkezési lehetőséget, sportpályákat is találunk. Továbbhaladva hamarosan a **Fekete István Látogatóközpont**hoz érkezünk.

Fekete István Látogatóközpont [📍]: A Rippl-Rónai Múzeumhoz tartozó komplexum mind a felnőttek, mind a gyermekek számára tartogat érdekességet, ezért érdemes betérni. Állandó kiállítás tekinthető meg a Deseda élővilágáról, időszakos kiállítások, előadások, rendezvények színesítik a programot. Az épület mellett élményelemekkel tarkított játszópark található. Kerékpár és csónak kölcsönözhető, innen indul a desedai hajójárat.

Utunk egy darabig még kerékpárúton halad, majd a jobbról érkező, a toponári szőlőhegyre vezető úton folytatódik tovább egyenesen. Itt figyeljünk, mert egyéb járművek is közlekednek rajta, nem csak biciklisek. Jobbról a csónakház, majd hétvégi és lakóházak szegélyezik utunkat, balról pedig a Desedában gyönyörködhetünk. Az öböl-nél balra tartva, továbbra is a parton maradv a Kapás utcán keresztül hagyjuk el a házakat. Itt nem kell már tartanunk egyéb járművektől, ismét kerékpárúton kerekeshetünk. Hamarosan megérkezünk az első fahídhöz, amely egy félszigetre visz át bennünket. A kerékpárút itt apró kővel szórt burkolaton vezet 2 km-en keresztül. Jobb és bal oldalon is váltakozó összetételű erdő szegélyezi nyomvonalunkat. Az út vége éles kanyarokkal tűzdelt meredek lejtőben végződik, itt nagyon óvatosan, folyamatosan fékezve induljunk el lefelé, majd megérkezünk a második fahídhöz [📍], amely már a tó két oldalát köti össze.

Ha nem megyünk át a hídon, hanem tovább északra tartunk, kitérőt tehetünk a **Deseda Kalanderdő** keleti felébe (1,4 km).

Ha átgurulunk a hídon, a végén jobbra kanyarodva a kalanderdő nyugati felét és a **Desedai Arborétumot** tekinthetjük meg (1,7 km). Mindkét esetben óvatosan keljünk át a 67-es főúton! A nyugati parton haladva egészen az arborétum gyaloghídjáig mehetünk kerékpárunkkal, itt forrás és pihenőhely fogadja a kirándulókat. Az arborétum területén kővel szórt utak vannak, ám itt főként gyalogsként érdemes közlekedni, hogy megcsodálhassuk a növényeket.

A **Desedai Arborétum** [📍] félszigetként északról nyúlik be a tóba. Területe 26 ha, domborzata és termőhelyi adottságai rendkívül változatosak. Száraz dombhátak, keleti, illetve nyugati kiettségű oldalak, a vízparton nedves, helyenként mocsaras foltok találhatók benne. Az arborétum helyén egykor akácerdő állt, növényeinek telepítése 1978-ban kezdődött meg, majd 25 múlva, 2003-ban nyitották meg a nagyközönség számára.

A kalanderdő nyugati és keleti felének bejárását is csak földutakon tehetjük meg, melyek inkább terepbiciklizésre alkalmasak. Az eligazodást a területen tájékoztató táblák segítik.

Deseda Kalanderdő [📍]: Az arborétum két oldalán levő erdőben a Sefág 2015-ben érzékszervekre ható kalandelemekkel tűzdelt négy tanösvényt, játszóteret, plexivel védett talajszelvényt, madármegfigyelő és kilátóhelyeket, tájművészeti alkotásokat alakított ki.

Az arborétum és a kalanderdő megtekintése után visszatérve a fahídhöz a Deseda nyugati partján indulunk dél felé. Ezen az oldalon dimbes-dombos vidék fogad bennünket, kisebb-nagyobb emelkedők és lejtők, sőt még éles kanyarok is várhatók, úgyhogy óvatosan, mindig a megfelelő sebességet megválasztva haladjunk. A kaposfüredi szőlőhegy oldalában, ha már felúton vagyunk visszafelé, egy kilátó-

hoz [👉] tehetünk még kitérőt. A kerékpárunkat feltolva a meredek domboldalon kerékpáros pihenő is fogad bennünket.

Miután mindent megtekintettünk, innen már csak vissza kell tekernünk a városba. A kerékpárutunk a Deseda gátja után visszaér a már ismert útvonalunkra, ahol jobbra kanyarodva egy emelkedőn kapaszkodunk fel, és egészen a Jégcsarnokig haladunk rajta. Itt balra kanyarodva kerékpársávon indulunk a városközpont felé. A Sportcsarnok után jobbra az Arany János utcára fordulunk, és az emelkedő tetején balra a Kossuth Lajos utcán próbáljuk ki az egyirányú forgalommal szemben való haladást. Tartsunk az út jobb oldalán, ahol útburkolati jelek segítik haladásunkat. Több kereszteződésen is átkelve megérkezünk Kaposvár Fő utcájára, itt balra fordulva, a Zsolnay-kútnál jobbra kanyarodva az Irányi Dániel utcán keresztül érünk le a Petőfi térre. Most már tovább nem mehetünk szembe a forgalommal, a téren egyből jobbra fordulunk, majd mindjárt balra. Szemben már a vasútállomást láthatjuk. Vagy a balra kanyarodó sávból kikanyarodva, vagy a zebrán áttolva a kerékpárt közelíthetjük meg az állomás épületét.

2. túra: Kaposvár peremvidékén

	táv (km)		szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposvár, vasútállomás				
Deseda – füredi átkötőút	6,6	6,6	30	30
Kaposfüred	3,9	10,5	40	70
Juta	3,7	14,2	25	95
Hetes	3,8	18,0	30	125
Kapospmérő	7,6	25,6	10	135
Kaposszentbenedek	3,1	28,7	5	140
Szena	4,4	33,1	75	215
Kaposvár, vasútállomás	8,8	41,9	60	275

Kaposváron a vasútállomásról több irányba is indulhatunk. Ha el szeretnénk kerülni a belvárost, akkor a Budai Nagy Antal utcan keleti irányba induljunk, amely a Baross Gábor utcában folytatódik. Az utca végén balra, a Hársfa utcára kanyarodunk, az útburkolati jelek is minket segítenek.

A Hársfa utca a Fő utcába torkollik, ahol jobbra, majd rögtön balra kanyarodva a Virág utcán folytatjuk utunkat. Rövid kis lejtő után nyitott kerékpársávon tudunk tovább haladni, majd elérjük régi 61-es utat, amelyet keresztezünk is. A Virág utca egy éles bal-kanyarral ér véget, és a Hegyi utca emelkedőjében folytatjuk a tekerést. A dombtetőre érve ismét nyitott kerékpársáv fogad, majd a domb alján jobbra a Sportcsarnok felé vesszük az irányt. Kerékpársávon haladunk továbbra is.

A Jégcsarnoktól a Desedáig utunk megegyezik az 1. túra útvonalával.

Deseda: ld. 1. túra

Balra fordulva Kaposfüred irányába indulunk. Az utunk lejtővel kezdődik, de meg lesz még ennek a bőjtje, felfelé is kell kapaszkodnunk hamarosan. A városrészbe érve nem megyünk el a régi 67-es főútra, hanem az első lehetséges alkalommal, a Rezeda utcán jobbra kanyarodunk, s ezen végig is haladunk. Utcánk a Rozmaring utcába torkollik, amelyen balra fordulunk, majd a következő kereszteződésnél, a Szőlőhegyi utcánál szintén. Balról a templomot, majd a főúton átkelve jobbról az iskolát hagyjuk el. Ahogy kiérünk a házak közül, ha még eddig nem tettük, akkor most mindenképp térjünk át a mellettünk, a járdán haladó kerékpárútra, mivel a Kaposfüredet elkerülő utat egy körforgalomban keresztezzük. Itt legjobb leszállni a kerékpárról, és áttolni az úttesten. A körforgalom után enyhe emelkedőn az Állomás utca házai közé érünk, majd keresztezzük a Kaposvárt Fonyóddal összekötő vasútvonalat, ezután a Jutai-árok völgyét átszelve érkezünk **Jutába**.

Juta község a nevét Árpád egyik fiáról, Jutasról kapta – amely ősi magyar név. Jutát lankás dombok veszik körül, a határ szántóföldeit északon tölgyes, nyugaton többnyire akácerdő tarkítja. A községet a Jutai-árok szeli ketté, északkeleti részén egy 9 hektáros szőlő és hobbikert nyújt kikapcsolódást.

A Füredi utca a Rákóczi utcába torkollik, itt balra, Kaposvár felé kanyarodunk, majd 400 m múlva [👉] a Hősök terére érve jobbra, Hetes felé fordulunk. Balról a temetőt elhagyva, a Hetesi-árok hídján átkelve érjük el a névadó települést. Egyből bekanyarodunk balra a Petőfi utcába, jobbra a dombon a katolikus templomot láthatjuk [👉]. Ha tovább megyünk a főúton, akkor a központban jobbra fordulva földes úton közelíthetjük meg a Pogányvölgyi-víztározó 25 hektáros tavát (2,5 km), amely 1961-ben létesült, és egyre több turistát vonz.

Hetes falu elnevezése a hét számnévből, illetve az azt felfevő hetes szolgáltató nevéből ered. A települést 1237-ben templomos helyként említik. Az egykor mezővárosi rangot viselő településen érdemes megnézni az 1769-ben épített római katolikus templomot és az 1847–48 között felépült református templomot. Mindkettő műemlék jellegű épület. A Somssich család hajdani kastélyában ma általános iskola működik. A település két híres szülöttje Vikár Béla és Pete Lajos.

Vikár Béla etnográfus, műfordító. 1909-ben megjelent Kalevala-fordítása a magyar műfordítás-irodalom legjelentősebb alkotásai közé tartozik. Az általa gyűjtött, 1890-ben gyorsírással lejegyzett szövegek a Somogy megye népköltése című munkájában jelentek meg.

Pete Lajos jogász, főszerkesztő, aki mint zenész és főleg mint dalszerző lett neves. Elsősorban testvérének, Pete Márton költőnek a verseit zenésítette meg, dalainak többsége ma is közismert.

A szélső házaknál érjük el a Kapospmérőbe vezető keskeny műutat. Itt balra fordulunk, s déli irányban elhagyjuk Hetest. Egy kisebb völgyön átkelve viszonylag egyenes és sík terepen haladunk, a nyugati horizonton a Pati-erdő kíséri utunkat. Balról Ebédvesztőpusztát, jobbról Gyulamajor, Baglas házait hagyjuk magunk mögött, a keleti oldalon Kaposvár emeletes házai is láthatók a horizonton. Baloldalt elől a domboldalon a szarkavári hotel sárga épülete villan ki a fák közül. Ezután ismét keresztezzük a Kaposvárt elkerülő gyorsforgalmi

utat. A Kaposvár–Gyékényes vasúti fővonalon átkelve érünk **Kaposmérőbe**.

Kaposmérő kedvező fekvése és adottságai révén Somogy legrégebbi településeinek egyike. A község területe és környéke már az őskorban is lakott volt. Északról síkság, délről erdős, dombos terület határolja, melyet a Kapos folyó oszt ketté. Korábban a közlekedési utak egyik fontos állomása volt, mert a folyó itt összeszűkül. A község északi határában, a vasút mellett található gőztéglagyár ma már nem működik.

A Hunyadi utcán haladunk 350 métert, majd jobbra bekanyarodunk a 61-es főúttal párhuzamos Dózsa utcába. Végigtekerünk rajta, de figyeljünk, mert nem mindenhol van nekünk elsőbbségünk. A végén balra kanyarodva a Vörösmarty utcán érjük el a főutat. Ezen jobbra megyünk 250 métert, majd óvatosan balra kanyarodunk még a falu vége előtt, ahol a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra útvonalára érkezünk. A következő kb. 1 kilométert burkolatlan, homokos úton tesszük meg, lassan hajtsunk, különösen szárazság idején könnyen megsüllyed a kerék. Keresztezzük az itt még kis vizű Kapos folyót, elhaladunk a kaposmérői halastó mellett, majd a Bárdi-patak hídján [📍] kelünk át. Később vékony aszfaltcsík segíti előrejutásunkat. Balról magas töltés mögött húzódik a Kassai Lajos által létesített lovasíjász-pálya. Hamarosan a Bárdudvarnokról Kaposdadára érkező műutat keresztezzük, innen már kerékpárúton kerekeshetünk. Elhaladunk a Szent Benedek-szobor mellett, majd hatalmas nyárfák árnyékában nemsokára **Kaposszentbenedekre** érkezünk. Ha be akarunk nézni a faluba, akkor itt jobbra fordulunk, s a patakon való átkelés után jobb kéz felől a **katolikus templomot**, mögötte a **monostort** találjuk (0,4 km) [📍].

Kaposszentbenedek Bárdudvarnok egyik hangulatos résztelepülése. Neoromán **katolikus templomát** 1778-ban építették, előtte Árpád-kori templom állt a helyén. Az 1990-es évek elején skandináv stílusban épült fel a **Szent Benedek-rendi monostor**, amely lelkiigényeket elégítőként működik.

Ha nem megyünk be a faluba, akkor utunkat balra folytathatjuk, és a **Petörke-völgy** irányában felfelé indulunk. Szemben büfé található, nyugodtan tölthetünk fel, lehet, hogy a még előttünk álló szakaszon szükségünk lesz rá. [📍]

A **Petörke-patak** többszöri felduzzasztásával hozták létre a tavakat, körülöttük üdülőttelep alakult ki, ahol a horgászok és a fürdőzők is kikapcsolódhatnak.

A tavak után igen meredek emelkedő visz fel a Barát-hegyre, ne kínozzuk járművünket, szálljunk le, és toljuk fel. Felfelé nézzünk vissza, érdemes! [📍] A tetőn kertek és szántók között kanyarog az aszfaltcsík, minden irányban szép a kilátás. A **Szennára** levezető út viszont erősen lejt, nagyon lassan ereszkedjünk! Leérve a faluba balra kanyarodunk az Árpád utcára, amelynek keleti oldalán kerékpárutat alakítottak ki. Szemben egy eredeti szennai házat, Lidi néni házat [📍] tekinthetjük meg. A kerékpárút a skanzenig vezet, ahonnan a másik oldalon folytatódik.

Szenna: ld. 10. túra

Szennát továbbra is a főutcáján kerekézve hagyjuk el. A falu végén balról a szeszfőzde mögött magas löszfalat

figyelhetünk meg, melyben minden évben májustól gyurgyalagok raknak fészket. Kaposszerdahely előtt dél felé kinyílik előttünk a táj, a Berki-patak és a Ropolyi-árok völgye több kilométer hosszan benyúlik az erdők közé. A Rákóczi utcán megyünk be **Kaposszerdahelyre**, átkelünk a Berki-patakon, elhaladunk a templom és a központ mellett, majd a községből a Kossuth utcán megyünk ki.

Kaposszerdahely 1920-tól önálló község, addig Szennához tartozó puszta volt. A községben van alkotóműhelye Horváth-Béres János fafaragó művésznek, a zselici Vadvirág-út megalkotójának. A Kaposvártól Szilvásszentmártonig húzódó út mentén a Zselic védett vadvirágait ábrázoló, tölgyfába faragott szobrok közül több mellett mi is elhaladunk. [📍]

Balról a **Tókaji-parkerdő** (1,6 km) bekötőútját hagyjuk el, majd erős emelkedő után érjük el Kaposvár szélső házait.

Tókaji-parkerdő: ld. 10. túra

A városba beérve balról a már nem üzemelő Uránia Csillagvizsgáló épületét kerüljük el, ezután az Egyenesi úton haladunk észak felé. Folytatásként a Cseri út egy jobb-, majd egy éles balkanyarra következik, s a **Cseri park** mellett gurulunk lefelé.

A **Cseri park** helyén korábban a katonai lövölde volt.

Újabb jobbkanyar után a lejtő enyhülni kezd, hosszú egyenes szakasz után érjük el a Kapos folyó hídját. A hid után az útburkolati jeleket úgy alakították ki, hogy kerékpárunkkal balra besorolva tudunk átmenni az út túloldalára, ahol a vasúti átkelőhelyen toljuk át a kerékpárunkat a Vár utcába. A következő kereszteződésben jobbra fordulunk, és a vasúttal párhuzamosan haladva az Áchim András utcán térünk vissza a vasútállomáshoz.

3. túra: Keressük meg a Kapos folyó forrását!

	táv (km)		szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposvár, vasútállomás				
Deseda – füredi átkötőút	5,8	5,8	35	35
Kaposfüred	3,9	9,7	40	75
Juta	3,7	13,4	25	100
Hetes	3,9	17,3	30	130
Mezőcsokonya	4,2	21,5	10	140
Somogysárd	4,5	26,0	10	150
Kiskorpád	5,6	31,6	20	170
Kapos forrása	3,2	34,8	10	180
Gige	6,7	41,5	40	220
Kadarkút	7,1	48,6	20	240
Vótapuszta	3,3	51,9	25	265
bányai elágazó	3,8	55,7	5	270
Kaposszentbenedek	7,3	63,0	15	285
Szenna	4,4	67,4	75	360
Kaposvár, vasútállomás	8,8	76,2	60	420

A vasútállomástól a Desedáig utunk megegyezik az 1. túra útvonalával.

Deseda: Id. 1. túra

A Desedától Jutáig utunk megegyezik a 2. túra útvonalával.

Juta: Id. 2. túra

A Füredi utca a Rákóczi utcába torkollik, itt balra, Kaposvár felé kanyarodunk, majd 400 m múlva [7] a Hősök terére érve jobbra, Hetes felé fordulunk. Balról a temetőt elhagyva, a Hetesi-árok hídján átkelve érjük el a névadó települést. Balra a dombon a katolikus templomot láthatjuk [8], továbbhaladva a református templomot is útba ejtjük, a központban Vikár Béla szobra mellett haladunk el. A központban kitérőt tehetünk (1,7 km) jobbra a földes úton megközelíthető Pogányvölgyi-víztározó 25 hektáros tavához, amely 1961-ben létesült, és egyre több turistát vonz.

Hetes: Id. 2. túra

Kiérve a faluból továbbhaladunk egyenesen Mezőcsokonya irányába. Mindkét oldalon szántóföldek váltakoznak, az út szélén fásor ad egy kis hangulatot a tekerésünknek. A következő település Somogyvár, ahol érdemes megállnunk, és megcsodálnunk a korábban sebb időket megélt **Somssich-kastélyt**.

A **Somssich-kastély** a 18. század közepén épült barokk stílusban, később átépítették neobarokk stílusban. Kertje természetvédelmi terület. Az 1953-ban létrehozott méntelep és a kastély 1993-ban a Belügyminisztérium tulajdonába került. Itt folyt a lovas rendőrök kiképzése 2007-ig, amikor a rendőrség felhagyott a ménteleppel.

Somogyvár központjában útvonalunk Kiskorpád irányába visz tovább. Szántóföldek között kerekesszünk az aszfalton, errefelé már kevesebb a fa az út mentén. Hamarosan beérünk **Kiskorpádra**, ahol balra tartva a 61-es főútra kanyarodunk, majd átkelünk a Kaposvár–Gyékényes vasútvonalon, és mindjárt jobbra fordulunk Gige irányába.

Kiskorpádnál fejeződik be a Balaton felé vonuló domboság, és itt kezdődik a belső-somogyi síkság északkeleti része. A belterületen lévő egykori KISZ-tábor ma Villa-Curpad néven éttermként és rendezvényhelyszínként működik. Érdekessége a Gige felé vezető út melletti háromszög alapterületű templom.

Balról elhagyjuk a Háromszögű templomot, majd mindjárt jobbra letérünk Kiskorpád-Pöröspusztá felé, egy lejtő és egy kis emelkedő után, néhány száz méter múlva a Szigetes-tó táblát követve balra kanyarodunk. Egy murvás úton gurulunk le úti célunkhoz, a halastavakból álló mocsárvidekre, a **Kapos** forrásvidékére [9].

A **Kapos**, Magyarország emblemikus vízfolyása három ágból ered itt, Kiskorpád környékén. Az ágait halastavakká duzzasztották, de maradtak még vadregényes részei. A torkolata Tolnanémedinél található, ahol a Sióba ömlik a vize. Hossza 111 km. 32 mellékveze közül a legjelentősebb a Koppány, amellyel Regölynél egyesül.

Miután megtekintettük ezt az érdekes vidéket, menjünk vissza a Kiskorpádot Gigével összekötő útra, ahol jobbra for-

dulva Kadarkút irányába folytassuk utunkat. Gígéig az út folyamatosan, de egyre kevésbé meredeken emelkedik, majd Gígébe érve könnyebb dolgunk lesz. A központban Csököly [10] felé tehetünk kitérőt (4,2 km). Ha május végén, június elején járunk erre, akkor mindenképpen kóstoljuk meg a híres csökölyi epret. Gígétől Kadarkútig hosszú, egyenes, sík út vezet, ha ütemesen tekerünk, gyorsan fogynak a kilométerek. Hamarosan jobbról láthatjuk a kadarkúti repülőteret, majd a város északi végénél egy benzinkút mellett elhaladva, a következő kereszteződésben jobbra tartva érünk be **Kadarkútra**. Mivel ez forgalmasabb út, óvatosan közlekedjünk, és mindjárt a következő kereszteződésben balra, keleti irányba kanyarodunk be a Körmendi utcára. Jobbra Kadarkút repterét tudjuk felkeresni (0,6 km). A városba is érdemes egy kis kitérőt tenni, de ne mindjárt a következő kereszteződésben forduljunk jobbra, hanem a Nagy utcán keresztül közelítsük meg a központot (1,4 km).

Kadarkút: A központban szép, 1834 és 1840 között épült, műemléki védetség alatt álló katolikus templom áll.

Visszatérve eredeti utunkra a Körmendi utcán keresztül hagyjuk el a várost. Elhaladunk Szabadkai Tibor magánborotuma, majd a temető mellett. Az aszfalt itt még jó állapotú, azonban hamarosan rosszabb szakaszra érkezünk, a sok helyen kátyús-gödörös úton óvatosan haladjunk. **Vótapuszta** határához érve (itt vagyunk egyébként a túra során a legmagasabban, 215 méteren) az út y alakban kettéágazik, a jobb oldali ág az adótoronyhoz vezet, mi a másikat választva érünk a településrész házai közé.

A **Vótapuszta** településrészen található kastély (ehhez kis kitérőt kell tennünk) 1912-ben épült, a Somssich grófok vadász-kastélyának építették, ma szeretetotthonként működik. Bejárata előtt védett hársfasor húzódik.

A következő kereszteződésben balra bekanyarodunk, különben egy fordulóban végződik az utunk (0,4 km). Ha befordultunk a jó minőségű aszfaltos útra, és jobb- és balkanyarral hagyjuk el Vótapusztát, majd nagyon széles dombtetőn, erdők és kis szántók között kanyarogva haladunk észak felé. Bánya közelébe érve keleti irányba tekintve gyönyörködhetünk a völgybe épült falucska látképében. Az első lehetséges alkalommal jobbra lekanyarodunk a dombtetőről. A meredek úton lassan, fékezve haladjunk, nemsokára újabb kereszteződés következik. Itt is élesen jobbra térünk, majd legurulunk a falu központjába. Átkelve a Piszí-völgyi patakjára, balra tartunk. Kifelé haladva a településről, balról a dombtetőn épült Panoráma Panzió, szemben a gólya-völgyi tavak, a keleti horizonton pedig a Zselic erdőrengetege nyújt kikapcsolódást a szemnek. Kis kapaszkodás után újabb elágazáshoz érünk, s balra kanyarodva hamarosan Lipótfára érkezünk. Enyhe lejtő után az út balra kanyarodik, közvetlenül utána azonban jobb kéz felől kerékpárúttábla hívogat. Engedünk a csábításnak, s a kerékpárúton folytatjuk túránkat.

1905-től 1979-ig működött a Kaposmérő–Középrigóc vasútvonal, melynek nyomvonalán Kaposmérő és Bánya között **kerékpárutat** [11] alakítottak ki. Sajnos állapota az utóbbi években sokat romlott, felújításra szorul.

Az út elég keskeny, oldalról a növényzet szorítja össze. Figyelmesen haladjunk, mert a szembejövő kerékpárosokon kívül háziállatok (pl. kikötött kecske) is felbukkanhatnak. **Zsippónál** [📍] keresztezzük a velünk nagyjából párhuzamosan haladó közutat.

A **Zsippói Madár és Élmenyparkban** közel százfajta házi és egyéb érdekes madarat láthatunk. Egy régi parasztházban megcsodálhatjuk a paraszti élet tárgyait, ruháit, képeit, a pajtában a régmúlt földművelési eszközeit. A kertben mintegy száz növényfajta termesztésével ismerkedhetünk meg. A park egyik színfoltja a szőlőkút, a számtalan nyíló virággyás, sok örökzöld és lombhullató bokor és fa között.

Hangulatos tavak és fűzfákkal övezett mocsarak kínálnak látványosságot. A volt vasútállomás épületét elhagyva lassítsunk a mementőn, a töltés helyén immár víztározó terpeszkedik, a kerékpárút új nyomvonala a tó keleti partján kerüli meg azt. Végül **Kaposszentbenedekre** érkezünk. Ha be akarunk nézni a faluba, akkor itt balra fordulunk, s a patakon való átkelés után jobb kéz felől a **katolikus templomot**, mögötte a **monostort** találjuk (0,4 km) [📍].

Kaposszentbenedek: ld. 2. túra

Ha nem megyünk be a faluba, akkor utunkat keletre folytathatjuk, és a **Petörke-völgy** irányában felfelé indulunk. Jobbra büfé található, nyugodtan töltődjünk fel, lehet, hogy a még előttünk álló szakaszon szűkségünk lesz rá. [🍽️]

Petörke-völgy: ld. 2. túra

A tavak után igen meredek emelkedő visz fel a Barát-hegyre, ne kózzuk járművünket, szálljunk le, és toljuk fel. Felfelé nézzünk vissza, érdemes! [📍] A tetőn kertet és szántók között kanyarog az aszfaltcsík, minden irányban szép a kilátás. A **Szennára** levezető út viszont erősen lejt, nagyon lassan ereszkedjünk! Leérve a faluba balra kanyarodunk az Árpád utcára, amelynek keleti oldalán kerékpárutat alakítottak ki. Szemben egy eredeti szennai házat, Lidi néni házat [📍] tekinthetjük meg. A kerékpárút a skanzenig vezet, ahonnan a másik oldalon folytatódik.

Szenna: ld. 10. túra

Szennát továbbra is a főutcáján kerekedve hagyjuk el. A falu végén balról a szeszfőzde mögött magas löszfalat figyelhetünk meg, melyben minden évben májustól gyurgyalogok raknak fészket. Kaposszerdahely előtt dél felé kinyílik előttünk a táj, a Berki-patak és a Ropolyi-árok völgye több kilométer hosszan benyúlik az erdő közepébe. A Rákóczi utcán megyünk be **Kaposszerdahelyre**, átkelünk a Berki-patakon, elhaladunk a templom és a központ mellett, majd a községből a Kossuth utcán megyünk ki.

Kaposszerdahely: ld. 2. túra

Balról a **Tókaji-parkerdő** (1,6 km) bekötőútját hagyjuk el, majd erős emelkedő után érjük el Kaposvár szélső házait.

Tókaji-parkerdő: ld. 10. túra

A városba beérve balról a már nem üzemelő Uránia Csillagvizsgáló épületét kerüljük el, ezután az Egyenesi úton haladunk észak

felé. Folytatásként a Cseri út egy jobb-, majd egy éles balkanyarja következik, s a **Cseri park** mellett gurulunk lefelé.

Cseri park: ld. 2. túra

Újabb jobbkanyar után a lejtő enyhülni kezd, hosszú egyenes szakasz után érjük el a Kapos folyó hídját. A híd után az útburkolati jeleket úgy alakították ki, hogy kerékpárunkkal balra besorolva tudunk átmenni az út túloldalára, ahol a vasúti átkelőhelyen toljuk át a kerékpárunkat a Vár utcába. A következő kereszteződésben jobbra fordulunk, és a vasúttal párhuzamosan haladva az Áchim András utcán térünk vissza a vasútállomáshoz.

4. túra: Körtúra a Zselic eldugottabb részein

	táv (km)		szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposvár, vasútállomás				
Kaposszentjakab	5,0	5,0	30	30
Sántos	4,5	9,5	25	55
erdészeti út bejárata	1,2	10,7	5	60
Csuka-kert	7,6	18,3	115	175
simonfai tető	5,3	23,6	120	295
Ropolypusza	5,5	29,1	45	340
Kardosfapusza	3,6	32,7	110	450
visnyeszéplaki bekötőút	4,3	37,0	40	490
Feneketlen-kút	4,9	41,9	10	500
bányai elágazó	3,0	44,9	10	510
Kaposszentbenedek	7,3	52,2	15	525
Szenna	4,4	56,6	75	600
Kaposvár, vasútállomás	8,8	65,4	60	660

Kaposváron a vasútállomásról kelet felé indulunk a Budai Nagy Antal utcán, amely a Baross Gábor utcában folytatódik. Az utca végén balra, a Hársfa utcára kanyarodunk, az útburkolati jelek is minket segítenek. Az utca végén jobbra fordulunk a Fő utcára, amely hamarosan Pécsi utca néven fog végigkövetni bennünket a város széléig. Utunk lejténi kezd, előttünk a horizontot szinte kitölti a **Hősök temploma**, balról a malom épületét és a zsidó temetőt, jobbról pedig a Rákóczi FC stadionját kerüljük el.

Hősök temploma: ld. 5. túra

Továbbmegyünk egyenesen a Pécsi utcán, jobbról a cukorgyár épületeit láthatjuk, ősszel, a cukorrépa feldolgozásakor illatát is érezhetjük. A vasúti átkelő után bal kéz felől a húskombinát épületei, a Kapos hídja után jobbról az Ivánfa-hegy tömbje magasodik fölénk. Enyhe emelkedő következik, majd utcánk balra kanyarodik, hamarosan a Várdomb alá érkezünk. Kerékpárunkat a dombtól ke-

letre fekvő meredek aszfaltúton tolhatjuk fel a kaposszentjakabi bencés apátság romjaihoz (0,3 km).

kaposszentjakabi bencés apátság: ld. 6. túra

Visszatérünk a Pécsi utcára, ezen hagyjuk el a várost keleti irányban. Délről a Nyárszói-erdő, északról a szennyvíztelep látványa és illata kíséri. A következő kereszteződésnél jobbra fordulunk, majd kiérünk az új 66-os számú főútra, ahol Pécs felé vesszük az irányt. Immár a Surján-patak völgyében kerekkezve érjük el Sántost.

Sántos központjában haranglábat találunk, amely eredetileg, a környék más kistelepüléseihez hasonlóan magában, kápolna vagy templom nélkül épült, ám a sántosiai templomot építették hozzá.

Sántos után jobbról a domboldalban találjuk temetőjét, tavasszal itt rengeteg hóvirág nyílik. Enyhe jobbkanyar után nyugat felől kinyílik a táj, a Surján-patak egyik markáns oldalvölgyében majorság húzódik. A völgy déli oldalán, a következő elágazásnál jobbra befordulunk egy erdészeti kövesútra. **Ezeket a keskeny műutakon óvatosan haladjunk, különösen lejtmenetben. Az utak minősége sok helyütt megromlott, a fakitermelések közelében az aszfalt sokszor teljesen eltűnik a forgács és a felhordott sár alatt. Emellett főleg hétköznapi számítani kell nagy sebességgel közlekedő erdőgazdálkodási járművekre is.** Utunk nyugati irányban halad a völgyben, mellettünk kis patak kanyarog. Kétoldalt gyertyános-tölgyes erdő, itt-ott irtásokkal tarkítva. Tavasszal, lombfakadás előtt színes virág-szőnyeg fogad bennünket, leggyakoribb fajai a hóvirág, odvas keltike, pettyegtetű tüdőfű, bogláros és berki szellőrózsa, a patakmederben arany veselke. Ez idő tájt szendvicsünkhez az erdő friss zöldségét, medvehagymát is téphetünk. Átkelünk a patak fölött, s mindjárt egy elágazáshoz érkezünk, ahol a bal oldali utat választjuk. Ezt követően lassan emelkedünk felfelé, s egy éles bal-, majd egy jobbkanyar után kapaszkodunk fel a 230 méter magas dombtetőre. Rövid vízszintes szakasz és egy sorompó után kezdünk ereszkedni [↘]. Leérve a völgybe két kereszteződésnél is jobbról hagyunk el egy-egy utat. Később két csermely felett is átkerekkezve érünk a Csuka-kertbe, ahol ismét elágazás fogad: itt jobbra kanyarodunk. Hosszú emelkedő után érünk a Simonfa feletti tetőre. A kanyargós aszfaltcsík e szakaszon a gerinc vonulatát követi. Észak felé tekintve a falu látképe mellett a távolban Kaposvár házait is megpillanthatjuk. Újabb sorompó után rövidesen kiérünk a 67-es számú főútra, ahol balra fordulunk. Ha jobbra megyünk, akkor egy 2008-ban átadott kilátót találunk (0,5 km) [↗]. Délnek indulva alig haladunk 700 métert a főúton, a Hotel Kardosfa táblánál jobbra egy újabb erdészeti útra kanyarodunk. Egy lendületes lejtő, majd egy jobbkanyar után ismét erdőben haladhatunk tovább, itt lépünk be a **Zselici Tájképző Körzetbe**.

Zselici Tájképző Körzet: ld. 8. túra

Megint csak a gerinc kanyarulatait és szintbeli egyenetlenségeit követjük. Kétoldalt a Zselic védett társulása, ezüsthársas-bükkös erdő kíséri. Hosszabb lejtő és éles jobbkanyar után elágazáshoz érkezünk, jobbra **Ropolypusztára** tehetünk kitérőt (0,2 km).

Ropolypusztá: ld. 7. túra

Továbbgurulva a völgy felé kiérünk az erdőből, átkelünk a Ropolyi-árkon. Jellegzetes zselici völgyben haladunk, erdők fogják közre a mélyen fekvő kaszálókat, utunkat öreg gesztenyefák kísérik. Az emelkedő előtt balra találjuk a Ropolyi-tavat [↖], amelyet a Dugás-kút [↗] vize táplál. Elkezdünk meredeken emelkedni. Egy éles jobbkanyarnál balra aszfaltút indul. Ez a 2015-ben átadott Zselici Csillagparkhoz vezet (0,3 km).

A **Zselici Csillagpark** nagyon modern komplexum, ahol állandó és időszakos csillagászati és természetvédelmi kiállítások várnak minket, valamint planetárium és kupola is tartozik az épülethez, ahol csillagászati bemutatók tekinthetők meg. A hegytetőn egy 25 méter magas kilátóba is felkapaszkodhatunk [↗], ahonnan megfelelő időjárási körülmények között a Badacsonyi, a Mecsek, de még a Horvát Papuk hegység is látható szabad szemmel.

Visszagurulva az eddig követett utunkra az innen kb. 1 km-re fekvő Kardosfapusztánál ér véget a hegymenet, ahol egy háromcsillagos szálloda, valamint étterem is várja a vendégeket. Akik fáradtnak érzik magukat, itt továbbmehetnek egyenesen, követve az eddigi erdészeti utat, és az 5. túra útvonalán érhetnek vissza Kaposvárra.

A Hotel Kardosfánál balra kanyarodunk, és egy murvás úton áttérünk egy délebbre haladó erdészeti útra, amely sok természetközeli látványt tartogat számunkra. Az murvás út fel-le ingadozva 1,5 km után újra aszfaltos burkolattal folytatódik, majd elérjük a várva várt erdészeti utunkat, ahol jobbra kanyarodunk. A tetőre felérve jobbra a zöld háromszög turistajelzés a Hindai-bérc-re [↗] vezet, ahol egy korlátozottan látogatható geodéziai mérőtorony vár bennünket (0,7 km).

Továbbhaladva az egyenes végén, mielőtt elindulnánk lejtmenetbe, balra egy köves-földes út indul **Visnyeszéplakra** (1,3 km) [↗].

Visnye település innen délnyugatra több településrészéből áll, melyeknek legészakabbi része **Visnyeszéplak**. Itt találhatjuk Pali betyár sírját, amelyet a mai napig gondoznak az emberek. Nagy Pál a Zselic hírhedt útonállója volt, akit ennek ellenére a nép szívébe fogadott. Egy puszkagolyó vetett véget az életének. A település jelenleg olyan emberek számára ad otthont, akik a világ zajától távol élve önállóságra próbálnak berendezkedni.

A visnyeszéplaki kereszteződéstől utunk kanyarogva lejtenei kezd, és kilométereken keresztül adhatjuk át magunkat a gurulás és a könnyed tekerés élményének. A domb alján jobbra a Dennai erdészeti takaros, rendezett portája bújik meg a sűrűben, márciustól májusig zöldellő medvehagyma illata teszi teljesebbé a természet megfigyelését. A sík terepen azonban figyeljünk, mert ahol a zöld turistajelzés jobbra kanyarodik, tábla is jelzi a **Feneketlen-kút** [↗] pihenőhelyet, itt érdemes megállnunk egy kicsit (0,1 km).

Denna hajdanán Esterházy-birtok volt, amelyet mezőgazdasági területként hasznosítottak, a tó állatok itatására szolgált. A monda szerint a tóba süllyedt egy egész szekér ökrével együtt, ezért kapta a **Feneketlen-tó** nevet. Jelenleg asztal, pad, esőbeálló és forrás várja a megpihenni vágyókat.

Az erdészeti utunk hamarosan kiér az erdőből, szántók között vezet, majd egy kereszteződéshez érünk, ahol balra Bánya települést kereshetjük fel.

Bánya Bárdudvarnok településrésze, korábbi tervek szerint üdülőfalut szerettek volna kialakítani a szemközti domboldalon. Néhány magaslatra épült, tájba illő házat találunk jelenleg is, azonban sok betonút a semmibe vezet...

A bányai elágazót elhagyva, a gólya-völgyi tavak mentén most már közúton kerekézve hamarosan Lipótfára érkezünk. Enyhe lejtő után az út balra kanyarodik, közvetlenül utána azonban jobb kéz felől kerékpárúttábla hívogat. Engedünk a csábításnak, s a **kerékpárúton** folytatjuk túránkat.

kerékpárút: ld. 3. túra

Szippótól az utunk megegyezik a 3. túra útvonalával.

5. túra: Körtúra a Zselic kiemelt látnivalóihoz

	táv (km)		szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposvár, vasútállomás				
tókaji bekötőtűt	5,1	5,1	55	55
Szena	3,8	8,9	25	80
patcai elágazó	2,8	11,7	50	130
Csillagpark	7,9	19,6	160	290
Csárdahely	2,5	22,1	30	320
Kisbőszénfa	7,3	29,4	15	335
Gálosfa	4,3	33,7	25	360
Hajmás	3,7	37,4	5	365
Kaposgyarmat	1,8	39,2	15	380
Cserénfa	3,0	42,2	10	390
Sántos	4,4	46,6	5	395
Kaposszentjakab	4,5	51,1	25	420
Kaposvár, vasútállomás	4,8	55,9	40	460

Kaposvár vasútállomástól nyugat felé indulunk a Budai Nagy Antal utcán, azonban mindjárt az első lámpánál jobbról a Petőfi teret és a helyközi autóbusz-pályaudvart találjuk. Aki geoládázní szeretne, itt kanyarodjon el jobbra az Irányi Dániel utcába, és keresse meg a Vadvirág-út geoláda kezdő ládáját (0,5 km) [🗺️], majd térjen vissza ide.

Kaposszerdahely községben van alkotóműhelye Horváth-Béres János fafaragó művésznek, a zselici **Vadvirág-út** megalkotójának. A Kaposvártól Szilvásszentmártonig húzódó út mentén a Zselic védett vadvirágait ábrázoló, tölgyfába faragott szobrok közül több mellett mi is elhaladunk.

A kereszteződésben találjuk a gyalogos-felüljárót, toljuk fel a biciklinket, majd a túloldalon le. A **Jókai liget**hez érkezünk, amely balra kerül el, mi azonban jobbra fordulunk a Gili-ce utcába, és nyugatnak tartunk.

Jókai liget: ld. 9. túra

Áthaladunk a 67-es számú főút aluljárója alatt, átkelünk a Kapos folyó hídján, és máris a Cseri útra érünk. Elkezdünk emelkedni, mikor balról a **Cseri park** fáit pillantjuk meg.

Cseri park: ld. 2. túra

Az íves balkanyart követő hosszú, meredek kaptató a jobbka-nyar után megenyhül, felérünk a Kecel-hegyre. Utunk déli irányt vesz, innentől az Egyenesi úton kerekézünk, amely nevéhez híven hosszú és egyenes. Kaposvár szélső házai után jobbról a már nem üzemelő Uránia Csillagvizsgáló épülete található. Érdemes itt körbetekinteni, előttünk a Zselic erdős magaslatai, nyugatról a Tókaji-parkerdő völgye szép kilátást ígér. A következő szakasz erősen lejt és kanyargós, gyakori fékezéssel csökkentjük sebességünket. Leérve a Berki-patak völgyébe, még **Kaposszerdahely** előtt, jobb kéz felől mocsaras rész kerül el, ahol március végétől áprilisig a védett mocsári gólyahír sárga virágai virítanak. A Kaposszerdahely-tábla után jobbra egy bekötőtűt visz a **Tókaji-parkerdőbe**. Ha van kedvünk egy kis kitérőt tenni (1,6 km), akkor végig aszfaltúton kanyaroghatunk be. Még a tavak elérése előtt a Tókaji-forrásnál vizet is vehetünk.

Tókaji-parkerdő: ld. 10. túra

Kaposszerdahelyre kis kapaszkodóval a kanyargós Kossuth utcán érünk be, majd a templom és a Berki-patak hídja után a Rákóczi utcán hagyjuk el a községet. Rövid vízszintes szakasz után gurulunk be **Szena**ra, ahol az első mellékutatót jobb kéz felől kerékpárúttal alakítottak ki, ezen hajtunk a **református templomig**.

Szena: ld. 10. túra

A templomtól már az Árpád utca bal oldalán húzódik a kerékpárút, a vége felé, ahol visszatérünk a közütra, balra egy eredeti szennai épületet, Lidi néni házát tekinthetjük meg. A közütra kiérve kemény emelkedőn kezdjük felküzdeni magunkat a tetőre egy kanyargós horhosban. Fent már az utolsó zselici településeket pillanthatjuk meg magunk előtt, miközben enyhe lejtőn gurulunk lefelé. Egy bal-, majd egy jobbkanyar után a patcai elágazóhoz érkezünk, nagy tábla hirdeti a Katica Tanyát, ide is kitérhetünk (1,6 km). Rövid gurulást követően keresztülhajtunk a zsáktelepülésen, a faluvégi buszfor-dulónál szemünk elé tárul a **Katica Tanya**.

Patca: ld. 10. túra

Folytatva utunkat a patcai elágazótól déli irányba, továbbgurulunk a lejtőn, majd a völgyben egy aszfaltos erdészeti utat és a Hotel Kardosfa táblát megpillantva balra kanyarodunk. Akik szeretnék még végignézni a Vadvirágok útját, azok továbbmehetnek egyenesen Zselickisfaludon át Szilvásszentmártonba (2,4 km), ahonnan majd visszatérve itt folytathatják útjukat.

Az erdészeti út először sík terepen kanyarog szántföldek között, majd két éles kanyarral beér az erdőbe, a Zselici Tájvédelmi Körzetbe.

Zselici Tájvédelmi Körzet: ld. 8. túra

Innen 3 km hol lankásabb, hol meredekebb emelkedő vár ránk. A tetőhöz közeledve egy érdekes építményt találunk, amely már

előrevetíti számunkra a Zselici Csillagoségbolt-park egyéb látnivalóit [☞]. Álljunk meg, és olvassuk el a tudnivalókat.

A tetőre felérve jobbra találjuk a Millenniumi-emlékhársast [☞], amelyet földes úton közelíthetünk meg a kék turistajelzésre letérve (0,6 km).

Az erdészeti úton továbbhaladva rövid gurulás után érkezünk meg Kardosfapusztára, ahol egy háromcsillagos szálloda, valamint étterem is várja a vendégeket.

Továbbgurulva az egyenes végén egy éles balkanyarban jobbra felfelé indulunk, ugyanis itt találjuk a Zselici Csillagparkot. Ha engednénk a gurulási vágyunknak, akkor a Ropolyi-tóhoz érkeznenénk (1,3 km) [☞]. A mi utunk azonban most a 2015-ben átadott Zselici Csillagparkhoz vezet.

Zselici Csillagpark: ld. 4. túra

A Csillagparktól továbbindulunk a murvás úton Csárdahely irányába, amerre a csillagösvény is halad. Legurulva a dombról a következő tisztáson újabb csillagászati objektumot találunk, amely éjszaka mutatja meg leginkább használhatóságát. Itt kifelé teljes pompájában élvezhetjük a Tejutat és a sötét égbolt megannyi apró csillagát a Zselici Csillagoségbolt-parkból.

A **Zselici Csillagoségbolt-park** nemzetközi szervezetek által adott minősítés a Zselici Tájvédelmi Körzet számára, ugyanis ezen a területen nagyon kevés a fényszennyezés. Távol vannak a települések, az itteni épületeket pedig a minél kisebb fénykibocsátás jegyében tervezték.

Rövid emelkedő után az Enyezi barakk elágazásához érkezünk, de mi folytassuk utunkat a murvás burkolaton. Újabb lejtő és hegymenet után a nappali csillagnézés élményét kapjuk meg, ha megállunk a következő objektumnál a tetőn. Az ajtón belépve, azt magunk után betéve nappal is a sötét csillagos égbolt alatt érezhetjük magunkat. **Feltétlenül próbáljuk ki!** Aki ismeri a csillagképeket, néhányat felismerhet a feje fölé tekintve.

Újra kerékpárra pattanva, néhány száz méter után egy kereszteződéshez érkezünk, amely a **Csárdahely** nevet viseli.

A Régi postakocsiút mentén, Baranya és Somogy megye határán a XVIII–XIX. században csárda állott. Az akkori törvények szerint a pandúrok nem léphették át saját megyehatárukat, ezért a betyárok kedvelt gyülekező- és találkozóhelye volt az úgynevezett „Kettős csárda”, amelynek egyik szobája Somogy, a másik pedig Baranya megye felé nyílt. Így a betyárok a pandúrok elől könnyen át tudtak lépni a másik megye területére. Az épület már nincs meg, de e helyet azóta is **Csárdahelynek** nevezik.

Balra legurulva a lejtőn a csillagösvényünk végére érünk, itt találjuk Lidi néni Szennában már eredetiben megtekintett házának másolatát, amely állandóan nyitott kiállításaként mutatja be nekünk a Zselic múltját és jelenét.

Továbbindulva hosszan tartó lejtmenetbe kezdünk. Az erdő szélénél újabb sorompó követeli meg figyelmünket, immár a Szenttamási-patak völgyében koptatjuk az aszfaltot. Az elkövetkező kilométe-

reken kerítések alkotta folyosóban kerekedünk kényelmesen. Balról a szépen zöldellő domboldalokon gímszarvasokat, jobbról a patak menti, mocsaras részen vaddisznókat láthatunk. Egy kisebb domb után átkelünk a Surján-patakon, völgye kisér bennünket a következő mintegy 20 kilométeren át. A faluhoz közeledve kétoldalt gazdasági épületek tűnnek fel, a patak völgy irányában néhány bivaly és szamar legelészik. A Malom utcán érünk be Bőszénfára, azonban mielőtt a főutat kereszteznénk, balra találjuk a **Szarvasfarmot**, amely a Kaposvári Egyetem Tájgazdálkodási Központjaként működik. [↑]

A **Szarvasfarmon** egykor kutatási programként indult zárttéri vadtenyésztet mára már Közép-Európa egyik legjelentősebb állományává nőtte ki magát. Szarvasmogató, egyéb érdekes állatok bemutatja, étterem, vadászati kiállítás vár bennünket. A nagyvadak mellett háziállatok – magyar szürke marha, rackajuh, ló, szamar, kecske és vízbivaly – tenyésztésével is foglalkoznak. Rendszeresen vannak lovas, traktoros programok, így az állatokat eredeti élőhelyükön is megfigyelhetjük.

Továbbhaladva óvatosan átkelünk a 67-es úton, majd szemben a Szigetvári utcán áthaladva érünk ki a Gálosfára vezető közútra [↑], amelyen jobbra fordulunk. Kelet felé megyünk enyhén hullámos úton, velünk párhuzamosan a Surján-patak túloldalán a volt **Kaposvár–Szigetvár vasút** nyomvonala húzódik.

Kaposvár–Szigetvár vasút: ld. 6. túra

Éles kanyarban fűrésztelephez ágazik ki egy mellékút, itt március végén érdemes kitérőt tennünk a **Farkaslaki-erdőbe**. Átkelünk a Surján-patakon, egy régi vasútállomás épülete előtt elhaladva jobbra száz méterre kezdődik a védett terület (0,4 km).

A **Farkaslaki Erdő Természetvédelmi Terület** létrehozását igen ritka növényei indokolták, ezek közül kiemelkedik a március második felében nyíló csodaszép kakasmandikó. Ezenkívül található itt még erdei ciklámen, díszes vesepáfrány és gimpáfrány is.

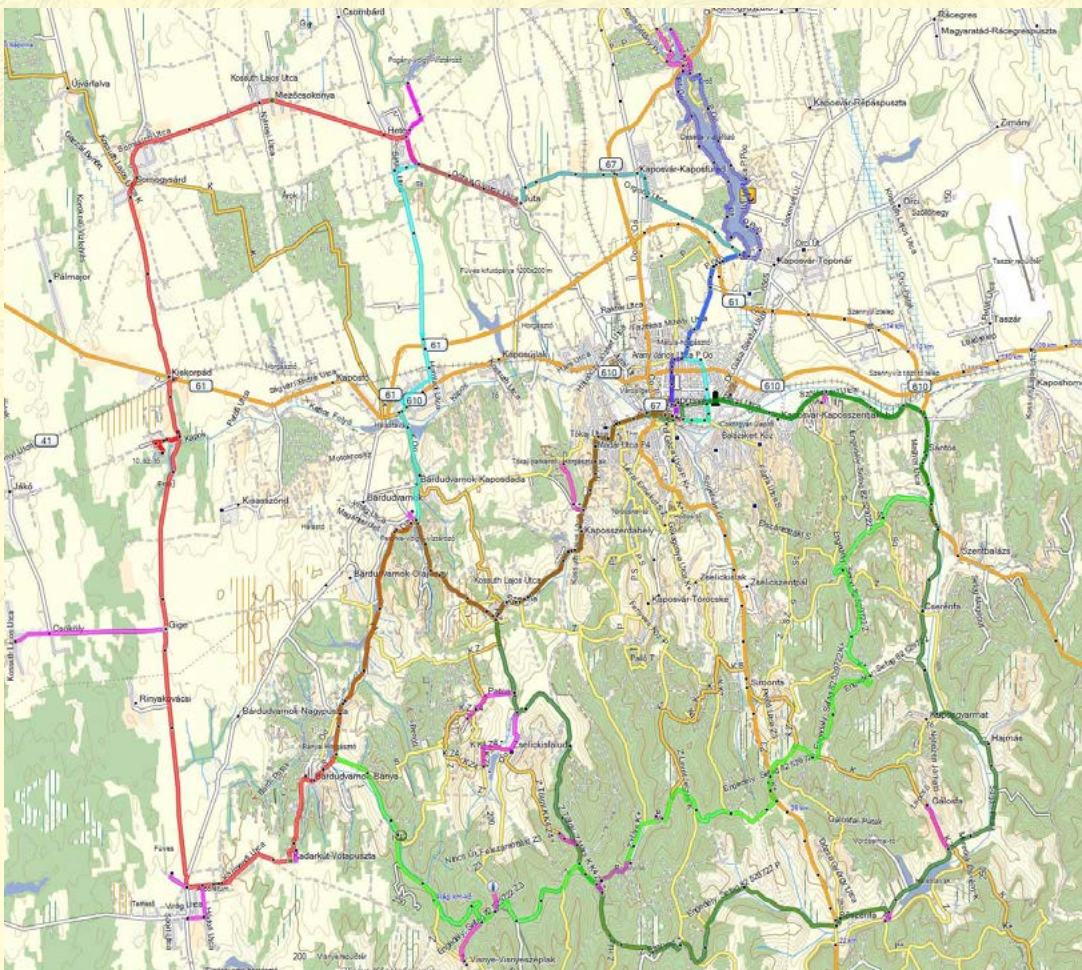
Továbbkerekedünk északkelet felé. Ezen a részen a Surján-patakat halastavak láncolatává duzzasztották, körülöttük minden évszakban vízimadarak sokaságát figyelhetjük meg. Balról a Vörösalma vadászsházhoz vezető utat hagyjuk el, vele szemben, a tavakon túl a Lukafai-patak mélyen benyúló hangulatos völgye növeli látóterünket. Hamarosan **Gálosfára** érünk, a volt vasútállomás épülete után jobbra kanyarodik az út, mi azonban látogatást tehetünk a falu központjába (1,3 km).

A Zselic erdőkkel borított dombjai között bújk meg a hajdan népesebb **Gálosfa**. A török hódoltság után a Festetics család birtokába került a falu, amely a XVIII. században késő barokk stílusú kastélyt építtetett. Az 1990-es években szállodaként működött, az utóbbi években sorsa bizonytalanra vált. A község tágas főterét az 1880 körül épült műemlék jellegű templom uralja.

Visszatérünk az elágazáshoz, haladunk tovább a völgyben. A Surján-patak jobb partjára visz át a közút, először Kistótváros mellett megyünk el, majd Hajmás előtt a **Zselicvölgy Szabadidőfarmot** találjuk.

2014-ben adták át a **Zselicvölgy Szabadidőfarmot**, melynek célja a zselici hangulat megteremtése, ezért a szállásokat kis apartmanhá-

zakban alakították ki. A létesítményben wellness-szolgáltatások, étterem és sportolási lehetőségek várják a látogatókat.

A hajmási temető után a völgyet ismét erdő szorítja össze, a **kaposgyarmati** elágazást nem sokkal ezután érjük el.

Kaposgyarmat: ld. 6. túra

A falutól lényegében északi irányban megyünk tovább, e szakaszon szép párhuzamban fut egymás mellett a közút, a Surján-patak és a régi vasút nyomvonala. Erdészeti út köt be balról az Ira-völgy felől, ahol tágas legelők próbálják szétfeszíteni a dombokat. Temető mellett haladunk el újra, ez már **Cserénfa** közelségét jelzi.

Cserénfa: ld. 6. túra

A falu elhagyása után nyugati irányban akad látnivaló, ma már használaton kívüli, elhanyagolt motokrosszpálya és autós MOZI üttő sebet a növényzet borításába. Hamarosan elérjük a 66-os számú főutat, keleten hosszan elnyúló völgyben virítanak az egyutcás Szentbalázs házai. Balra, Kaposvár felé indulunk, Sántossal ér véget a Surján-patak mellett teljesített útszakasz. A falu után közvetlenül balra, a régi főútra fordulunk, a következő elágazásban ismét. Délről a Nyár-

szói-erdő, északról a szennyvíztelep látványa és illata kísér. Kaposvárra a Pécsi utcán gurulunk be, a magasban kilátó jelzi a Vár-hegyet, melynek teteje rejtja a **kaposszentjakabi bencés apátság** romjait. Kerékpárunkat a dombtól keletre fekvő meredek aszfaltúton tolhatjuk fel a romokhoz (0,3 km).

kaposszentjakabi bencés apátság: ld. 6. túra

A Pécsi utcán kanyargunk tovább, később hosszú egyenes szakaszon közelítjük meg a Kapos hidját, előtte délről az Ivánfa-hegy tömbje magasodik fölénk. A húskombinát és a vasúti átjáró után emelkedő következik, balról a cukorgyár épületei sorakoznak, jobbról a Mező utca elágazása előtt áll a **Hősök temploma**.

A neoromán stílusban épült **Hősök templomát** 1927-ben áldották meg, 1932-től viseli nevét Somogy megye elesett katonáira emlékeztetve. A legnagyobb, Jézus szíve nevet viselő harangja 1280 kg tömegű. Körülötte helyezkedik el a Keleti temető. [☞]

Továbbra is nyugat felé kapaszkodva érjük el a Fő utcát, a szelíd emelkedő a Rákóczi FC stadionja és a malom között húzódik. A Fő utca északi felén először Nagy Imre szülőháza, majd a Kaposi Mór Oktató Kórház anyaeépülete kínál látnivalót. Az Anna utca tor-

kolatánál a Kodály Zoltán Központi Általános Iskola szépen felújított és kibővített épülete mellett haladunk el, végül a város sétálóutcája állja utunkat. Amennyiben szeretnénk még megtekinteni a belvárost, a sétálóutczára kerékpárunkkal is behajthatunk, ha a vasútállomás a célpontunk, akkor balra, a Dózsa György utcára kanyarodjunk. Ezen legurulva térünk vissza túránk kiindulópontjára, miközben a Rákóczi téren a **Csiky Gergely Színházat** és a **44-es somogyi gyalogezred emlékművét** is megtekinthetjük.

1910-ben kezdték felhúzni szecessziós stílusban a **Csiky Gergely Színház** épületét, megnyitására 1911 szeptemberében került sor. 1400 férőhelyével korának legnagyobb befogadóképességű és legmodernebb vidéki színháza volt, manapság is meghatározó szerepet tölt be nemcsak a város, hanem a megye művelődésében is. A színház épületétől délnyugatra áll a **44-es somogyi gyalogezred emlékműve**. Az orosz-lánnal küzdő Herkulest ábrázoló szobrot 1932-ben avatták fel az I. világháborúban hősi halált halt mintegy 8000 somogyi katona emlékére [5].

Gyalogtúrák

Figyelem! Az útjelzések kb. 50 méterenként követik egymást, ahol szükséges (pl. kereszteződésekben), ott sűrűbben. Ha 2-300 méteren keresztül nem találkozunk jelzéssel, akkor eltevédtünk. Menjünk vissza a legutóbb látott jelzésig, és innen keressük meg a helyes utat.

Az erdőkben sok a kullancs. Hazaérkezés után vizsgáljuk át magunkat és a ruhánkat. Hasznos, ha túra közben többször is végignézzük lábszárunkat kullancsot keresve.

6. túra: Zselici hangulatok – ízelítő a Surján-patak völgyéből

Kaposzentjakab–Herceg-források–Cserénfa–
Kaposgyarmat–Sipos-hegy–Simonfa

sárga rom, sárga kör, zöld sáv, kék sáv jelzés	táv (km)		szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposzentjakab				
Nyárszói-erdő	3,0	3,0	110	110
Herceg-források	1,3	4,3	5	115
Cserénfa	3,7	8,0	70	185
Kaposgyarmat	3,2	11,2	25	210
Sipos-hegy	1,9	13,1	110	330
Simonfa	5,5	18,6	60	390

A helyi autóbusz-állomástól a 7-es busszal a Várhegy-feljáró megállóig utazzunk. Viszonylag gyakran jár, hétvégén is óránként indul egy-egy busz (részletek: kaposbusz.hu). A buszmegállótól induló sárga rom jelzést követve lekövezett ösvényen jutunk fel a **kaposzentjakabi bencés apátság** romjaihoz.

A **kaposzentjakabi bencés apátság** [6] a város legrégebben épített műemléke. 1061-ben alapítottak itt bencés monostort, a templom felszentelésén Salamon király is részt vett 1067-ben. Az utóbbi években a romokat szépen felújították, a hegyormon épített kilátóból érdemes a Kapos völgyére egy pillantást vetni. A kialakított színpadon nyaranta előadásokat tartanak.

A Várdomb utcán megyünk tovább dél felé, a házakat végig kutyaugatás őrzi. Nyugati irányban a város iparterületeire látunk rá, kicsit délebbre az Ivánfa-hegyre, tetején a Szent Donát-kápolnával. A kaposvári dombok jellegzetessége a harangláb és mellette a kereszt [7], nemsokára itt is találunk egyet. Az utca vége egy horhosba torkollik, szemben lakászerű képződmények a löszfalban. Balra fordulunk, a városból kifelé vezető úton sajnos végig szeméttenger látható. Két nagyobb gödör kikerülésével érjük el a Nádasdi-erdőt. Ismét déli irányban haladunk a gerincen, kétoldalt intenzív erdőművelés nyomait látjuk, kora tavasszal viszont, lombfakadás előtt virágtenger borítja az erdőt. Elérünk egy villamos távvezeték, utána egy pár lépéssel az út kettéágazik, a sárga rom jelzés egyenesen halad tovább, de mi letérünk balra a sárga kör jelzésre a Herceg-források felé. Eleinte kis mélyútban, hársak között haladunk lefelé, majd keskeny erdészeti aszfaltutat keresztezünk, és megyünk tovább egyenesen. Ezután továbbra is egy kis bevágásban haladunk, lankásan lefelé, lassan veszítjük el a szintet. Balról egy zselici mély völgy csatlakozik be, s a fákon nagyon régi sárga kör jelzéseket is felfedezhetünk. Utunk ezt a bal oldali mély völgyet követi, annak a peremén halad, így araszolunk lefelé. Leérve a völgytalpba, balról kis patak mellett találjuk a Herceg-forrásokat, mellettük pedig romos pihenőhelyet. A három merítés forrás már elég rossz állapotban van (emberi szemmel nézve), a természet lassan visszafoglalja tulajdonát. Délnek tartunk a völgy aljában, melyet tavasszal beborít a medvehagyma, később balra megjelennek a vizenyős helyekre jellemző égerfák. Utunk balra kanyarodik, keleti irányba megyünk, kétoldalt ingovány, kis patak kanyarog benne. Átkelve a patakon kiérünk egy erdészeti betonútra, ezen jobbra fordulunk, majd kb. 30 m után balra ismét betérünk az erdőbe. A kezdeti szép szálerdőt később fiatalos váltja föl, lassan emelkedünk felfelé. Az úljutban utunk ösvénnyé szűkül, fiatal bükkösben járunk, jobbra-balra egy-két hagyásfa mutatja a régi erdő nagyságát. A jelzett fákat ezen a szakaszon kivágták, de mivel nincs elágazás, nem tudjuk eltéveszteni a nyomvonalat. Nyáridőben itt erősen felhőné az aljnövényzet. Az ösvény vége felé egy régi jelzést látunk csak egy hatalmas bükkön, a szemközti domboldalt teljesen leirtották. Feljebb ismét változik az erdő képe, a mezei juhar akácok közé keveredik, és a lassan szaporodó szeméthalmok jelzik, hogy ismét lakott terület közelébe érünk. A tetőn kiérünk az erdőből, balra fordulunk, és követjük a gerinc vonalát. Egy kisebb bevágásban balkanyar fogad, a végén, mielőtt felérnénk a tetőre, élesen jobbra fordulunk. Fölértünk a cserénfai szőlőhegyre, kinyílik előttünk a táj, szemben a Zselic magasabb nyúlványai láthatók. S kanyarral megyünk tovább, közben beérünk a hétvégi házak közé. A sárga kör jelzésen

beleereszkesdünk egy horhosba, kétoldalt bozótos fasor ad árnyékot, később egy hatalmas tölggyfa szinte ráborul az útra, gyökerén látjuk a jelzést. A horhos mélysége eléri az 5 métert, függőleges falak között haladunk, végül egy terebélyes fenyőfa után ér véget a löszméllyút. Az elágazásban balra tartunk, és megpillantjuk **Cserénfa** szélső házait. A falut elérve a sárga kör jelzésünk véget ér, utunk belesatlakozik a Zselici 4 fa túra zöld sáv jelzésébe [☞], ezen balra térve érjük el a központot.

Cserénfa írásos története 1536-ig nyúlik vissza, ekkor említette Cyerefalva alakban először az adólapstrom. Abban az időben Török Bálint birtoka volt a környék, amely a török hódoltság után az Esterházy család tulajdonába került. A XIX. században elindult fejlődést a lakosságszám növekedése is mutatja, 1870-ben már 369-en éltek a faluban. Cserénfa kiemelkedő látványossága a millennium évében emelt Szent István-szobor. A központban ezenkívül harangláb, kocsma és pihenőhely várja a turistákat.

A zöld sáv jelzést tovább követve átkelünk a patak hídján, utána balra fordulunk. A Surján-patak széles völgyét keresztezzük, balra, észak felé Szentbalázs temploma uralja a látképet. Átkelünk a patak hídján, majd a túloldalon elérjük a volt **Kaposvár–Szigetvár vasútvonal** nyomvonalát, amelyen jobbra fordulunk.

A MÁV kaposvári állomásától induló 52,6 km hosszú vasútvonal Szigetváron csatlakozott a Pécs–Barcsi Vasúttársaság vonalához. A kisebb részen dombvidéki jellegű vasút kevés földmunkával épült, jelentősebb töltésképzésre Almamellék és Bőszénfa állomások között volt szükség. A nagyobb részben az Almás-patak völgyében futó vonalat 1900. november 9-én adták át a forgalomnak. A vasútvonalon 1976. december 31-én ment el az utolsó személyvonat. 1977 nyarán a vasútvonal Almamellék állomásán forgatták Zsombolyai János Kihajolni veszélyes! című filmjét, a vágányokat a filmforgatás után szedték fel.

Dél felé haladunk a volt vasúti töltésen, helyenként kibukkannak a régi bazaltkövek a talajból. Nyugati irányban Cserénfa temetőjét láthatjuk a fenyőfák alatt. Balról véget ér a szántóföld, üde ligeterdő kíséri utunkat. Itt komolyabb állóvizek is létrejöhetnek, a vasúti töltés nem engedi át a domboldalról lefolyó csapadékot, tavasszal egész tavacsákak gyűlnek fel. Déli irányban lassan Kaposgyarmat szélső házai tűnnek fel, bal oldalon pedig egy erdészház gondozott kertjét fenyőfák övezik. Kierünk a Cserénfa–Hajmás közútra, és ezen sétálunk be **Kaposgyarmatra**.

Kaposgyarmat a Zselic egyik gyöngyszeme, erdőkkel körülvett virágos falu. A bejáratánál állított hármaskereszt az I. világháborúban elesett hősök emlékére készült, felállításához a frontáldozatok családtagjai gyűjtötték össze a pénzt. A főtér parkosított területe mögött halastavat alakítottak ki az egykori mocsár helyén, amely mára igazi ékessége lett a falunak. Kaposgyarmat határában található védett, ritka természeti képződmény a cseppkőves mésztufahasadék, amely télen-nyáron rendkívüli látványt nyújt [☞].

A központból a jelzést követve délnyugati irányban indulunk el fölfelé, balról a Somogyfarm Kft. területét hagyjuk el. Egy pihenőhely után jobboldalt Szent Orbán, a szőlőhegyek védőszentjének szobra áll. Továbbhaladva kanyargós horhosban víz fölfelé az utunk, balról végig kíséri a kerítés, láthatólag hatalmas területet

övez. Fölérünk a Kaposgyarmat–Gálosfa nyeregbe [☞], innen lehet balra kitérőt tenni a cseppkőves mésztufahasadékhoz. Ut nem vezet oda, meredek oldalakon kell megközelíteni, csak GPS-szel rendelkezőknek ajánljuk. A zöld jelzés jobbra, nyugat felé fordul, és tovább kapaszkodik fel a hegyre. Jobbról szőlők, balról erdő kíséri utunkat a tetőre. Egy rét végénél térünk be az erdőbe, ahol szintúton haladunk, majd egy rejtett kis elágazásban fordul ki balra, az erdő szélére a jelzés. Itt elfogy az út, egy halovány nyomot kövessünk dél felé.

Elérünk egy kelet–nyugati gerincutat, a Rockenbauer Pál Dél-dunántúli Kéktúra nyomvonalát. Elhagyjuk a zöld sáv jelzést (amely a kékkel együtt Gálosfára visz), jobbra fordulunk, és most már Simonfáig a kék sáv jelzést követjük. Újra horhosban kapaszkodunk felfelé a Sipos-hegyre, majd egy másikban lefelé. Leérve egy nyeregbe haladunk tovább egyenesen, majd újabb löszméllyútban támadjuk a következő dombot. Jobbról egy bekerített újszerűt, majd egy völgyfőt kerülünk el, utána enyhe jobbkanyarral a szántóföld nyugati oldalán vonulunk egyre magasabbra. Fölérve a tetőre mindenképpen érdemes visszanézni – a Mecsek csúcsait látjuk a távolban. Ezután balra térünk be egy lefelé vezető horhosba. Ezekben a löszbe mélyült utakban nagyobb esők után sok helyen összecementálódott konkréciókat – löszbabákat – lelhetünk. Erdészeti aszfaltcsíkot érünk el, jobbra a kék kereszt jelzés ágazik el, mi balra tartunk. A sorompót elkerülve jobbra egy felszámozt, bekerített hulladéklerakót hagyunk el. Szembetalálkozunk a zöld sáv jelzéssel, amely Bőszénfárról jön, itt jobbra kanyarodunk, felvesszük új jelzésünket is. Nyugatról a területet egy helyi nagybirtokos kerítette le, a kapu előtt elhaladva vigyázzunk, a kutyák gyakran szabadon vannak engedve! A Nagy-hegy tetején egy keresztnél érjük el túránk legmagasabb pontját, 268 méteren állunk. Itt balra bekanyarodunk túránk utolsó löszméllyútjába, amely Simonfa szélső házainál ér véget.

Simonfa neve először 1403-ban bukkan fel az oklevelekben Simonfalva alakban. A települést minden oldalról erdő övezi, a török korban sem néptelenedett el. 1767-től a 20. század közepéig a Somssich család birtoka volt. A Kaposvár környéki gyalogos turizmus egyik központja, két kulcsos turistaházzal is büszkélkedhet, a falu fölötti dombon pedig kilátó épült.

Az Ady Endre utcán haladva elhaladunk a Zselic és Meteor kulcsosházak, valamint a római katolikus templom előtt, ez az utca le is vezet bennünket Simonfa központjába, a buszmegállóhoz.

7. túra: Hosszú túra a Zselic közepébe

Kaposvár–Gyertyános-völgy–Zselickislak
–Ropolypusztá–Töröcske–Kaposvár

Kék kereszt, kék sáv, piros sáv, sárga sáv jelzés	Táv (km)		Szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposvár, vasútállomás				
Gyertyános-völgy	3,2	3,2	90	90
Zselickislak, templom	2,6	5,8	40	130
Kecske-hát	2,5	8,3	95	225
Ropolypusztá	6,9	15,2	200	425
Töröcske	8,9	24,1	145	570
Töröcskei-tó, emlékmű	3,7	27,8	40	610
Kaposvár, vasútállomás	3,9	31,7	70	680

Kaposvár vasútállomástól nyugat felé indulunk, a sárga és zöld sáv jelzéssel együtt átkelünk a gyalogos-felüljárón. Lefelé menet nyugati irányban pillantjuk meg a **régi vasúti felüljárók emlékművét**.

régi vasúti felüljárók emlékműve: ld. 9. túra

A **Jókai liget** mellett haladunk el, majd a Kapos folyó hídján sétálunk át, s a **Donner** nevű városrészbe érünk.

Jókai liget: ld. 9. túra

A városrész névadója a Svájcból idetelepült **Donner** János, aki sörfőzdét és kocsmát létesített ezen a területen. A körforgalomban Sörös Rita 2009-ben megalkotott Söröskorsó szökőkútja látható.

Megkeressük a kék kereszt jelzést, túránk első felében ez lesz társunk. A négy utca kereszteződésében mi balról a második, a Zrínyi utcán indulunk el, majd az első elágazásnál jobbra, a Kálvária utca meredek aszfaltjára kanyarodunk. Rövid kapaszkodás után érjük el a **Kálvária kápolnát**.

1893-ban szentelték fel a Bereczk Sándor tervezte eklektikus stílusú **Kálvária kápolnát**. A tiszafából faragott stációk a templomhoz vezető téglalépcsők két oldalán helyezkednek el.

Felérve a Kapos-hegyre a Géza utcába torkollunk, jobbról a piros sáv jelzés csatlakozik be, amely a Gyertyános-völgyig kíséri bennünket.

Kapos-hegyi kápolna: ld. 9. túra

Az aszfalt elfogy, innentől a Legénysor javított murvás útján haladunk a hegy tetején dél felé. A zsáktucatáblához érve jobbra fordulunk. Kiérve a Töröcske–Kaposvár útra, balra kanyarodva érjük el a 67-es út kereszteződését. A főúton óvatosan átkelünk, és szemben a kerítések mentén eljutunk az erdő sarkáig. Itt jobbra fordulunk a Jácint utcára, majd egy tájékoztató táblánál balra betérünk a **Gyertyános-völgybe**.

Gyertyános-völgy: ld. 9. túra

A távvezeték alatt bebozótosodik utunk, itt nemrég kiirtották az összes fát. A kék kereszt jelzés egy kis időre ismét elszakad a

piros sáv, amely balra lekanyarodik egy völgybe. Mi az oldalban haladunk, majd a dombtető végén óvatosan ereszkedünk le a nagyon meredek ösvényen. Egy kis csermelyen átkelve ismét útkereszteződéshez jutunk. Balra a kék négyzet jelzésen 60 méterre a Négy testvér forrásnál [☞] frissülhetünk, 250 méterre pedig a **Gyöngyvirág turistaháznál** pihenhetünk meg. A kék kereszt jelzés jobbra nyugatnak fordul, majd egy átereszt után ismét elszakad a piros sáv. Dél felé haladunk egy oldalvölgyben, utunk egyre vadregényesebbé válik. Árokfelágazásban a szemközti dombocskára kapaszkodunk fel mere-deken, közben a lónyelvű csodabogyó örökzöldjeit csodáljuk. A dél felé nyúló árok felett haladunk vele párhuzamosan, majd 100 m után egy keresztárok-nál jobbra felkanyarodunk a lakóházak felé. Egy hatalmas törmelékpucracon át érünk fel az Árnyas utcára, jelzésünk továbbhalad nyugat felé a Mandula utcán. Keresztben a Galagonya utca következik, ezen balra fordulunk. A Galagonya utca végén egy ösvénybe szűkül utunk, később pedig jobbról és balról is becsatlakozik egy-egy szekérút, de mi haladunk tovább egyenesen dél felé. Végül egy romos, de lakott házhoz és egy nagy fát elhagyva érünk ki Zselickislakra, a buszfordulóba. Keleti irányban keresztüljeljük a falu völgyét, s vele együtt a Zselickislaki-patakot. Ne legyünk restek lemenni a járdára, ha már megépítették! Jobbról a templomot, balról a plébániát elhagyva érjük el a falu végét jelző táblát és az újonnan felépült Katolikus Idősek Otthonát.

A kék kereszt jelek itt jobbra felvezetnek a község szőlőhegyére, az Öreg-hegyre. A gerincen kanyarogva gyönyörű kilátás fogad, szépen megfigyelhetők a Zselic észak-déli fekvésű dombjai. Kiérve egy keresztútra balra fordulunk, s ismét elkezdünk kapaszkodni. Lassan véget ér a szőlőhegy, Y elágazásba érünk, mi a jobb oldali ágat választjuk, amely egy kis buckán átbukva újra lefelé halad. Jobbról egy fiatal akácot hagyunk el, majd egy S kanyarral haladunk tovább dél felé, balról akác, jobbról szántóföld kíséri. Végül felérünk egy nyeregbe, itt jobbra fordulunk. Egy keveset megyünk nyugat felé, majd ismét délnek kanyarodunk. 50 m múlva belépve az erdőbe a **Zselici Tájvédelmi Körzet** határát lépjük át, innen már a gerincen haladunk.

Zselici Tájvédelmi Körzet: ld. 8. túra

Nemsokára elérjük a kék sáv, sárga sáv jelzést, ezekhez csatlakozva fordulunk jobbra. Ezentúl Ropolypusztáig a kék sáv jelzést követjük, amely eleinte a Kecske-hát éles gerincén húzódik. Egy tarvágás sarkánál jobbról elmarad a sárga sáv jelzés, pár lépés után fedett pihenőhöz érünk. Hamarosan a kék sávunk is jobbra lekanyarodik egy meredek nyiladékra, ezen óvatosan leereszkedve jutunk ki a **Pölöskei-rétre**.

A Zselickislaki-patakot körülölelő **Pölöskei-rét** az egyik legszebb a zselici kaszálók közül. A júniusban sárga nőszirmokkal benőtt patakmeder mentén öreg fűzfák sorakoznak. Hóolvadás és nagy esők után a tocsogóssá váló fű teszi nehezzé a haladást. Sajnos az utóbbi években már nem lehetett itt, így megkezdődött e terület beerdősülése.

A rét keleti szélén levő földúton indulunk el dél felé. A következő kereszteződésben, még a magasles előtt jobbra egy masszív fahídon térünk át a rét nyugati szélére, majd kicsit feljebb az erdőbe. Egy kerítés mentén megyünk dél felé, ismét lemegyünk a patak völgyébe. A rét végéig maradunk szorosan a kerítés mellett egészen annak sarkáig. Itt jobbra, majd egyből balra fordulunk, de előtte kitérőt tehetünk a kék kör jelzésen a 350 méterre foglalt Pölöskei-forráshoz. Visszatérve ösvényünk keresztezi az ingoványos patakmedret, ezután a túoldalán, a szekérúton jobbra kanyarodunk a jelzések mentén. Fölérve egy mocsaras tisztásra, jelzésünk észak felé fordul, majd a következő nyiladékbán ismét nyugatnak tart. Egy völgyfőt megkerülve ösvényen jutunk fel a gerincen húzódó **Régi posta-kocsiútra**, ahol újabb fedett pihenő vár bennünket.

Kaposvár központjától Szigetvárig vezetett a **Régi postakocsiút**, amely már az I. katonai felmérés térképén (1763–87) is nyomon követhető. Ez az egykori országút már több mint egy évszázada szerepét veszítette, mióta kiépült a 67-es út. Abban a korban ésszerű megoldás volt a Zselic domborzatának jellegzetessége alapján vízválasztókon vezetni a nyomvonalat. A legenda szerint egy halálra ítélt betyár azzal váltotta meg a szabadságát a kaposi szolgabírónál, hogy ki tudta jelölni a postakocsival egész évben járható, legrövidebb út nyomvonalát. Akárhogy is történt, a 36 kilométeres útvonal kijelölése a lehető legjobban sikerült. Kaposvárról indulva a Kapos völgyéhez képest 150 méterrel magasabban húzódó vízválasztóra kapaszkodott fel 5 km-en át, majd mintegy 10 kilométert ezen a szinten tett meg az erdőben. A Lencsés-tetőtől folyamatosan ereszkedett le Kishárságyon keresztül, Hárságyot és Antalfalut érintve a már síkságon fekvő Basalig és onnan tovább Szigetváron a mai 6-os útig. A sík vidékeken is alig észrevehető vízválasztón haladt, hidakat sehol sem kellett építeni.

Északról kék kereszt jelzés jön a Herceg-domb felől, mi délre kanyarodunk. Jobboldalt egy tarvágást kerítettek körbe, kilátás nyílik a Zselici Csillagpark kilátójára. A kerítés után újjalatos érünk el, a hatalmas hagyásfák impozánsan merednek az ég felé. A következő elágazásnál jobbra egy oszlop jelzi a kék jelzésünk letérését nyugat felé. Árnyékos hangulatos szekérúton lankásan haladunk lefelé, majd újabb tarvágást átszelve érünk a szálerdőbe. Egy rendkívül göröngyös kereszttúton balra fordulunk, lentebb erdészeti műútba torkollunk. Jobbra térünk, és a piros sáv jelzéssel fonódva jutunk el **Ropolypusztára**. Új jelzésünkkel tegyünk kitérőt a kastély felé, ahol a Dél-dunántúli Piros Túra belyegzőhelye, emléktábla és fedett pihenő vár.

Ropolypusztá [📍] közelében, az egykori őserdő mélyén állt az Árpád-korban a Monoszló nemzetség vára, a Villa Rupul. Mára épületmaradványok sem maradtak a helyén, a **Ropolyi vadászház** jelenleg nem üzemel.

A kis kitérő után meredek lépcsőn térünk vissza a műútra, s haladunk tovább. Balról fahasználati tanpályát, majd a kies réten pihenőhelyek garmadáját találjuk. A Ropolyi-árok előtt jobbra fordulunk a piros sáv jelzéssel, amely 5 km hosszan halad a vízfolyás mentén. Eleinte a patak mentén vonulunk északi irányba, ezután elhagyjuk a patakmedret, s egy hosszú rét keleti felén vándorolunk. (Ha nagyon dagonyás az utunk, kb. 100 m múlva egy ösvény kezdődik az erdő-

ben tőlünk keletre, az úttal párhuzamosan, ezt is választhatjuk, csak ügyeljünk arra, hogy a Kútajai-rétnél balra be kell térnünk az erdőbe!) Elérjük a rét végét, majd nemsokára balról egy hatalmas tölgy jelzi a következő kezdetét. Végül rétünk összeszűkül, egy magasles és egy gázosabb rész választja el a szélesen kiterülő Kútajai-réttől. Itt elhagyjuk a rét szélén vezető utat, befordulunk balra az erdőbe, szorosan követjük a piros sáv jelzéseket. Az árnyas erdőben csak ezekre hagyatkozhatunk, majd a rét északnyugati sarkánál elérünk egy kátyús szekérutat, s ezen vonulunk észak felé. Hamarosan jártabb útra torkollunk, irányunkat tartva haladunk tovább. Sorompó alatt átbújva jutunk egy rét sarkához, itt északi irányba kövessük a füves szekérutat. A kerítéshez érve azt követve haladunk észak felé. Árnyas, de rendkívül kátyús szekérút visz továbbra is északra. Egy hatalmas tölgyfánál a piros sáv jelzés élesen jobbra fordul, ezen kapaszkodunk meredeken felfelé. Fent kiérünk az erdőből, szemközt becsatlakozunk a töröcskei tető észak-dél irányú gerincútjára, amelyen balra fordulunk. Mikor balról elfogy a szántóföld, jobbról pedig a bozotos, kereszttúhoz érkezünk, piros sáv jelzésünk jobbra fordul, s halad le a szőlőhegyről egy mély horhosban egészen **Töröcske** fő útövéreig, a Fenyves utcáig.

Töröcske: ld. 8. túra

A buszfordulónál délre fordulva 450 méteres kitérővel érhetjük el a **Fekete harkály tanösvényt**.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága által létrehozott **Fekete harkály tanösvény** avató túráját 2010-ben tartották. Újszerű megközelítéssel ezúttal nem táblákat helyeztek el az erdőben, az állomásokat csak egy-egy fára festett szám jelzi. A hozzá tartozó mondanivalót a Nemzeti Park honlapjáról lehet letölteni vezetőfüzet formájában (www.ddnp.hu). Itt a gyakorlatban lehet meg tapasztalni, hogy a sokszor hatalmas fátlan területekkel járó ún. vágásos erdőgazdálkodás helyett mennyivel kíméltebb a folyamatos erdőborítást eredményező természetközeli gazdálkodási mód.

Visszatérve a buszfordulóhoz a Fenyves utcán a keletről becsatlakozó sárga jelzéssel együtt északra haladunk egyenesen a település végéig. Közben jobbról a település központját, a templomot, a parkot és a faluházat hagyjuk el. A házsor végén a buszfordulónál a szemközti vízmű mellett menjünk tovább, majd egy törmelékkel megszórt S kanyarral folytassuk utunkat. A Töröcskei-patak völgyében haladunk, párhuzamosan a folyóvízzel. Elérjük az erdő helyét, amelyet letaroltak a jelzésekkel együtt. A piros-sárga sáv jelzés erősen kátyús úton érkezik egy elágazásba, itt balról hatalmas völgy nyílik be nyugatról. A piros sáv jelzés balra kanyarodik, mi jobbra fordulunk a sárga-zöld sáv jelzést követve. Az ösvény egy jobb- és egy balkanyarral éri el a Töröcskei-patakot, kis gyaloghídját láthatóan krosszmotorosok teszik tönkre. Átérve a hídon továbbmegyünk egyenesen keresztezve két szekérutat. Ezután hangulatos fasorban haladunk a patakkal párhuzamosan észak felé. Elérünk a tóhoz, mellette kanyarog az ösvényünk, majd felkapaszkodik egy kis dombra. Egy régi kemence mellett érünk ki a rétre, ösvény vezet a szemközti Természetbarát-emlékműhöz. Itt balra fordulunk a szekérúton, immár a piros-sárga-zöld sáv jelzést követve. Mintegy 20 m-t haladunk, aztán jobbra, egy incifinci kis ösvényen megtámadjuk a meredek emelkedőt. Felérve a tetőre ismét elérjük a szekérutat, amelyen jobbra fordulunk a hármass jelzést követve. A Körtönye bükk utca végénél érjük el Kaposvár szélső házait, ezen indulunk el, már csak a sárga-zöld sáv jelzésen. Utcánk elején

letérünk balra egy vékony betonjárdára, ez vezet bennünket a 67-es út és a Madár utca kereszteződésébe, melynek túlfelén balra a Rózsa utcán vezetnek tovább a jelzések. Kiérünk az Iszák utcára, ezen jobbra fordulva érünk vissza kiindulópontunkhoz.

8. túra: Kaposvári sárga körút

Kaposvár–Töröcskei-tó–Töröcske–Simonfa
–Nádasdi-erdő–Kaposvár

Sárga sáv jelzés	Táv (km)		Szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposvár, vasútállomás				
Töröcskei-tó, emlékmű	3,9	3,9	95	95
Töröcske	3,7	7,6	30	125
Herceg-domb	1,1	8,7	80	205
Simonfa	4,8	13,5	105	310
Zöld sáv jelzés	2,7	16,2	100	410
Szent Donát-kápolna	4,9	21,1	25	435
Kaposvár, vasútállomás	2,6	23,7	10	445

Kaposvár vasútállomástól nyugat felé indulunk, a piros és zöld sáv jelzéssel együtt átkelünk a gyalogos-felüljárón. Lefelé menet nyugati irányban pillantjuk meg a **régi vasúti felüljárók emlékművét**.
régi vasúti felüljárók emlékműve: ld. 9. túra

A **Jókai liget** mellett haladunk el, majd a Kapos folyó hídján sétálunk át, s a **Donner** nevű városrészbe érünk.

Jókai liget: ld. 9. túra

Donner: ld. 7. túra

A Szent Kereszt templom előtt jobbra fordulva elválunk a piros sáv és kék kereszt jelzésektől, és a Kapos-hegy alatti utcákon (Iszák, Rét, János és Rózsa utca) a 67. sz. főúthoz érünk. Ezen átkelünk, majd a Töröcskei-patak bal partján vezető Körtönye bükk utcán hagyjuk el a várost. A lakott terület végén a sárga és zöld jelzés ismét találkozik a szemből jövő piros sávval, itt jobbra befordulunk a **Töröcskei-parkerdőbe**.

A hármassáv jelzést követve felkapaszkodunk a dombhátra. Az utóbbi évek ritkításainak köszönhetően jelentősen felnőtt a fagyal állománya. Elérve a tetőt megkerülünk egy északi irányú völgyfő, majd északra folytatjuk utunkat. Óvatosan haladjuk, mert nem sokára egy incifinci kis gyalogösvényen balra le kell kanyarodjunk meredeken a völgybe, itt hatalmas tölgyekre vannak festve a jelzések. Lefelé haladva a **Töröcskei-tóra** nyílik szép kilátás. Ismét kiérünk a fenti székérútra, amelyen délre kanyarodva érünk a **Természetbarát-emlékműhöz**.

A **Töröcskei-parkerdőt** 1981-ben hozták létre egy régi fás legelő felhasználásával. Több száz öreg kocsányos és csertölgy, bükk és vadkörtefa elszórt ligete alkotja a területet. Az elszórtan elhelyezkedő nagyméretű fák közötti szabad, korábban legeltetett területeket a természet lassan visszahódítja. A szukcesszió során bokros, cserjés és a korábbi lombkoronaszint

újulataiból álló fiatalos erdő alakult ki. A parkerdő mellett duzzasztották fel a **Töröcskei-tavat**, amely Kaposvár egyik legkedveltebb horgászvize. A **Természetbarát-emlékművet** Merendy József tervei alapján építették 1982-ben, a Somogy megyei természetbarát-mozgalom megalapításának 70. évfordulóján. Itt gyűlnek össze a Töröcskei Emléktúrára a megye természetjárói minden év májusában.

Nyugati irányban átvágunk a réten, és a tó keleti partján kanyargó ösvényen követjük a sárga és zöld sáv jelzést. Dél felé tartó utunk az erdő végén jobbra kanyarodik, és átkelünk a Töröcskei-patakon. 150 m múlva ismét elágazáshoz érünk. A zöld sáv jelzés nyugatra, Kaposszerdahely irányába megy tovább, de mi balra fordulunk, s egy jól járt földúton az ismét csatlakozó piros sáv jelzéssel együtt érünk **Töröcskére**.

Töröcskét 1973-ban csatolták Kaposvárhoz, önálló részönkormányzattal rendelkező, szépen fejlődő településrész.

A Fenyves utcán haladunk, tulajdonképpen észak-déli irányban szeljük át a települést. Közben balról a központot, a templomot, a parkot és a faluházat hagyjuk el. A buszfordulónál továbbmenve 450 méteres kitérővel érhetjük el a **Fekete harkály tanösvényt**.

Fekete harkály tanösvény: ld. 7. túra

Visszatérve a buszfordulóhoz keletre fordulunk a sárga jelzésen, amely eleinte egy kis töltésen vezet. A hídnál búcsút veszünk a Töröcskei-pataktól, majd jobbra betérünk egy horhosba. Az Y elágazásban a bal oldali ágat válasszuk, majd a következőben szintűgy. A tetőn egy fakeresztnél érjük el a gerincen húzódó **Régi postakocsiutat**, itt jobbra kanyarodunk, de húsz méter múlva betérünk balra az erdőbe, a **Zselici Tájvédelmi Körzet** területére.

Régi postakocsiút: ld. 7. túra

A 9042 ha területű **Zselici Tájvédelmi Körzetet** 1976-ban alakították ki, ebből 140 ha szigorúan védett. Túlnyomó részét erdő borítja, legjellemzőbb társulása a gyertyános-tölgyes. Az északi kitétségtől völgyoldalokon gyakoriak a szubmontán bükkösök is, melyek közé ezüst hárs elegedik. A gepszinten helyenként tömeges a szűrés és lónyelvű csodabogyó, valamint a pirítógöyök. A patakot többfelé égerligetek, másutt tölgy-köris-szil ligetek kísérik. A kiirtott erdők helyén kaszálók találhatók, bennük ritka orchidea-fajok is élnek (pl. agárkosbor, mocsári kosbor).

Kanyargós, de azért délre tartó székérúton a postakocsiúttal párhuzamosan követjük a jelzéseket. Egy hatalmas hársfánál utunk megint kikandikál a „főútra”, amelyen innentől a kék kereszt jelzés kíséri a turistát, de mi itt balra kanyarodunk a „sárga úton”. Kelet-délkeleti irányú utunk enyhén ereszkedik, több útágazás is megköveteli a figyelmünket. Végül a jelzés jobbra letér az útról, innen egy kanyargós ösvény vezet le a Zselickislaki-patak völgyébe. Egy székérutat keresztezünk, s utána szorosan követjük a fákra sűrűn festett jeleket, az ösvény alig látható már. Még a patak előtt jobbra kanyarodunk, haladunk vele párhuzamosan. Mielőtt kiérnénk a rétre, balra fordulunk, a jelzés átvezet bennünket a patakon, a túloldalon pedig egy kis ösvényben

folytatódik a vízfolyás mellett. A fiatal erdőben haladjunk rendületlenül dél felé. A sárga jelzés az újutat déli szélén található gyomos úton meredeken kapaszkodik fel keleti irányba. Itt már jártabb az ösvény, bár oldalról a fák ágai képeznek áthágható akadályt. Felérünk egy pihenőre, keresztezünk egy szekérutat, de menjünk tovább egyenesen az újfent bozótos ösvényen, keressük a jeleket. Kerítéshez érünk, e mentén haladjunk tovább, a következő nagyobb fán lesz már jelzés. Bár néhol nehéz a haladás, továbbra is maradunk a kerítés mellett, jelzett fákat fogunk látni. Végül egy nyíl jelzésnél balra hagyjuk el a bekerített részt, és egy halvány ösvényen, főleg a jelzéseket követve kapaszkodunk fel a Kecske-hátra. A jobbról becsatlakozó kék sáv és kék kereszt jelzésekkel együtt balra fordulunk észak felé, esetleg előtte a fedett pihenőt is igénybe vehetjük. A széles, jól járt erdészeti út nagy ívben jobbra kanyarodik, itt ágazik el balra a Kaposvárra vezető kék kereszt jelzés. Mielőtt megkezdénénk meredek ereszkedésünket, balról elhagyjuk a szépen karbantartott Kecske-háti erdészlakot. A Zselic-patak völgyében kivágták a jelzett fákat, de mi támadjuk meg egyenesen kelet felé a 67-es főutat. Előtte kanyarodjunk jobbra, így szervízúton haladhatunk kényelmesen. Hamarosan elérjük a község majorját, majd a főutat elhagyva lekanyarodunk **Simonfára**.

Simonfa: ld. 6. túra

A központban lévő buszmegállónál elhagyjuk a kék sáv jelzést, balra fordulunk egy mellékutca, s a szemből jövő zöld sáv jelzéssel együtt kapaszkodunk fel a Banya-hegy horhosán. Kiérve a löszmelyútból enyhe jobbkanyarral megyünk tovább egészen a Banya-hegy észak–déli irányú gerincútajáig. Ezt keresztezzük, majd szemben a kerítésnél balra fordulunk, és megkezdjük a Kaposvár irányába vezető szakaszt a sárga sáv, zöld sáv jelzésen. A kerítés végénél balra visszatérünk a gerincútra, ezen megyünk tovább. A zöld jelzés ki-kiszökik egy-egy fordulóra, de mi haladjunk rendületlenül egyenesen észak felé. Egy magaslesnél érünk ki a szántóföld sarkára, majd a következő elágazásban a zöld jelzés élesen jobbra tér le, mi megyünk tovább az erdő szélén. A szántóföld végénél betérünk a Nádasdi-erdőbe. Nemsokára egy ipsiszon elágazáshoz érünk, itt a kevésbé járt jobb oldali ágat válasszuk, figyeljük a jelzést. Balról az erdőt ismét szántó váltja fel, majd jobbról egy hatalmas irtás következik, melynek déli határán ágazik le a Kaposz-szentjakabra vivő sárga rom jelzés. A magasles után kb. 500 méterrel balra kanyarodjunk le az erdősarok felé, ezt az utat néha beszántják. A Széna-völgy erdejét elérve keressük meg ismét jelzésünket, haladjunk északra. 250 méter múlva utunkat kerítés állja, a mintegy 130 méter hosszan elkerített részt balról próbáljuk megkerülni. Ezután már az Ivánfa-hegy szőlői között haladunk, végig a gerincen északra. Irányunk egészen a **Szent Donát-kápolnáig** tartjuk, amely mögött balra lekanyarodva megkezdjük ereszkedésünket a hegyről.

A műemlékileg védett **Szent Donát-kápolna** 1778-ban már állott, de ekkor még egyszerű, fatornyos épület volt. 1823-ban, majd 1930-ban javították, ekkor torony is épült hozzá. Belsője a Kaposvár egykori várát ábrázoló „naiv” freskók díszítik. A kápolnát mindig a hegyközség tartotta fenn, évente kétszer, Szent Donát napján és áldozásünnepükön tartottak itt szentmisét.

A meredek horhos végén a Béla király utca végére érünk ki, ezen haladunk tovább. A Kapos folyó hídján, majd a vasúti síneken átkelve a Baross utca vezet vissza a vasútállomáshoz.

9. túra: A zselici parkerdőkben

Kaposvár–Gyertyános-völgy–Töröcskei-tó
–Kaposzzerdahely–Tókaji-parkerdő–Kaposvár

piros sáv jelzés piros kereszt jelzés	Táv (km)		Szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Kaposvár, vasútállomás				
Gyertyános-völgy	3,3	3,3	85	85
Töröcskei-tó, emlékmű	2,7	6,0	110	195
Piros kereszt jelzés	2,0	8,0	15	210
Kaposzzerdahely	2,3	10,3	80	290
Tókaji-parkerdő	2,9	13,2	40	330
Cseri park	2,4	15,6	50	380
Kaposvár, vasútállomás	1,9	17,5	0	380

Kaposvár vasútállomástól nyugat felé indulunk, a sárga és zöld sáv jelzéssel együtt átkelünk a gyalogos-felüljárón. Lefelé menet nyugati irányban pillantjuk meg a **régi vasúti felüljárók emlékművét**.

1898-ban építették az egykori közúti és gyalogos felüljárót, mely korának egyik legmodernebb építménye volt. Érdekessége, hogy a fel- és le-hajtók a vasúttal párhuzamosan, a hídra merőlegesen futottak. Az északi oldalon kettő, a délin egy felhajtó volt. A vasút villamosításakor a felüljáró túl alacsonynak bizonyult, ezért 1989-ben lebontották. A **régi vasúti felüljárók** emlékművét az eredeti szerkezet felhasználásával Borbás Gábor tervezte.

A **Jókai liget** mellett haladunk el, majd a Kapos folyó hídján sétálunk át, s a **Donner** nevű városrészbe érünk.

Jókai liget: A Kapos folyó szabályozása után ezen a területen alakították ki Kaposvár első parkját a reformkorban. Itt volt korábban a Gilice malom, melyet a folyószabályozás után lebontottak. A liget túlsó végén fekszik a Virágfürdő.

Donner: ld. 7. túra

A sárga, zöld sáv jelzést és a Szent Kereszt templomot jobbról, a kék kereszt jelzést balról elhagyva a Bartók Béla utcán indulunk felfelé, majd az első elágazásnál balra betérünk a Géza utcába, amely meredeken kapaszkodik fel a Kapos-hegyre.

A Havas Boldogasszony-kápolna [🗺️] vagy ismertebb nevén **Kapos-hegyi kápolna** harangján az 1755-ös évszám olvasható. 1835-ben javították, cseréppel fedték, és a Szent Szűz tiszteletére szentelték újra. Legutóbb 2008-ban kapott új külsőt a Kapos-hegy egyik ékköve.

A víztorony előtt ismét becsatlakozik a kék kereszt jelzés, amely a Gyertyános-völgyig kísér bennünket. Az aszfalt elfogy, innentől a Legénysor javított murvás útján haladunk a hegy tetején dél felé. A zsákutca táblához érve jobbra fordulunk. Kiérve a Töröcske–Kaposvár útra, balra kanyarodva érjük el a 67-es út kereszteződését. A főúton óvatosan átkelünk, és szemben, a kerítések mentén eljutunk az erdő sarkáig. Itt jobbra fordulunk a Jácint utcára, majd egy tájékoztató táblánál balra betérünk a **Gyertyános-völgybe**.

A Kaposvár déli peremén fekvő 44 hektáros **Gyertyános-völgy** már igazi zselici hangulatú, vízmosásokkal és horhosokkal bőven szabdalta, dímbe-dímbe parkerdő. Faállományára jellemző az érdekes, szemet megkapó, fantáziát megalmozgató fiatal gyertyán sarjerdő. Szűk fő völgyében apró tavcskákat duzzasztottak fel. A partján épült **Gyöngyvirág turistaházat** és az egyéb turistalétesítményeket 1973-ban avatták fel. A parkerdőt a Zselici Erdészet gondolzza, az utóbbi években felújították a turistaházat, pihenőhelyeket és tájékoztató táblákat helyeztek el.

A távvezeték alatt bebozotosodik utunk, itt nemrég kiirtották az összes fát. A piros sáv jelzés egy kis időre elszakad a kék keresztől, és balra lekanyarodik egy völgybe, szűk, hullámzó ösvényen halad a völgyoldalban. Elérve a völgy végét jobbról ismét becsatlakozik a kék kereszt jelzés, mellyel karöltve kelünk át egy csermelyen. Újabb útkeresztveződéshez jutunk. Balra a kék négyzet jelzésen 60 méterre a Négy testvér forrásnál [☞] frissülhetünk, 250 méterre pedig a **Gyöngyvirág turistaháznál** pihenhetünk meg. Előtte érdemes kitérni egy félszigetre, ahol egy szintén fedett pihenő mellett kopjafa állít emléket Rockenbauer Pálnak, a magyar természetjárás nagy formátumú egyéniségének. A piros sáv jelzés jobbra, nyugatnak fordul, majd egy átereszt után ismét elszakad a kék keresztől, s meredek emelkedő után (itt a felfelé haladást immár lépcsősor segíti) ér ki a Töröcskére vezető műútra. Ezen balra haladunk, amíg jobbról véget nem érnek a kertek. Már látjuk a következő buszmegállót, mikor jobbra egy kis ösvényen lekanyarodunk az aszfaltról. Egy jobb- és egy balkanyar után térünk be a **Töröcskei-parkerdőbe**.

Töröcskei-tó: ld. 8. túra

A szép völgy jobb oldalán haladó ösvényt követjük észak felé, itt sok helyütt lónyelvű csodabogyót találhatunk. Elhaladunk a Cserkész- [☞] és az Eszperantó-forrás mellett, amelyekhez piros kör jelzések ágaznak ki. A völgyben az utóbbi években jelentős gyérítés folyt, sajnos a kivágott fákat, ágakat ott hagyták a turistaút közepén. Leérve a völgytalpra, egy mocsaras rétre, jobbra tartunk, a jelzés egy kisebb ösvényen kerül ki a sáros részeket. Kikukkantva az erdőből meglátjuk Kaposvár szélső házait, szembetalálkozunk a sárga és zöld sáv jelzéssel, s velük együtt fordulunk balra. A hármassáv jelzésre felkapaszkodunk a dombhátra. Az utóbbi évek ritkításainak köszönhetően jelentősen felnőtt a fagyal állománya. Elérve a tetőt megkerülünk egy északi irányú völgyfőtet, majd északnak folytatjuk utunkat. Óvatosan haladjuk, mert nemsokára egy incifinci kis gyalogösvényen balra le kell kanyarodjunk meredeken a völgybe, itt hatalmas tölgyekre vannak festve a jelzések. Lefelé haladva a **Töröcskei-tóra** nyílik szép kilátás. Ismét kiérünk a székérútra, amelyen délre kanyarodva érünk a **Természetbarát-emlékműhöz**. Az emlékműtől piros sáv jelzésünk a piros négyzet jelzéssel fonódva a tó keleti partján a gát felé visz, amelyen keresztülhaladva a továbbiakban a nyugati tóparton megyünk dél felé. Az erdőből kiérve jobbról-balról szántók között haladunk. Ezen a szakaszon

nincsen jelzés, de az utat sem lehet elvéteni. A következő csomópontot a szemközt elért domb és a jobb oldalról nyíló hatalmas völgy jelzi. Itt jelzést váltunk, és jobbra megyünk a nagy völgyben a piros kereszt és zöld sáv jelzéseken. Egy út ágazik ki észak felé föl a dombtetőre, de mi haladunk tovább egyenesen a sáros, dagonyás úton. Ezután egy Y elágazásba érkezünk, itt a bal oldali száron, a völgytalpban menjünk tovább. Átkelünk egy kis éren, és a piros kör jelzést elérve fordulunk jobbra. A kör jelzésen kb. 100 m-re levő Húsvét-forrást már erősen benőtte a növényzet, sárgahasú unkák úszkálnak benne – a forrást az utolsó piros kör jelzésnél találjuk. Elindulunk fölfelé, majd egy balkanyar után éles gerincen kapaszkodunk fel a kaposzterdahelyi tetőre. Errefelé sajnos sok helyen kivágták az erdőt. Felfelé figyeljük a jelzést, sok zezugos út és ösvény keresztezi itt egymást. A tetőn érjük el túránk legmagasabb pontját (234 m), itt kettéválik a jelzés, mi a piros keresztet választva jobbra megyünk. Egy horhoson indulunk nyugat felé, frissen állított kereszt mellett haladunk el, majd megyünk tovább egyenesen. Tekintélyes löszmelyúton haladunk lefelé egészen a **Kaposzterdahely** Petőfi utcájáig.

Kaposzterdahely: ld. 2. túra

A Petőfi utca északi végén, a katolikus templomnál érjük el a falu főutcáját, a Kosuth Lajos utcát, amelyen jobbra fordulunk. A bolt utáni keresztveződésben érünk el az úgynevezett pávás házhoz, ahol hatalmas fatörzsek előterében van kiállítva a Vadvirágok útjának egyik állomása, az ökörfarkkóró. A következő szobrot, a mocsári nőszirmot már a **Tókaji-parkerdő** leágazásánál találjuk.

Tókaji-parkerdő: ld. 10. túra

Bekanyarodunk a parkerdő felé. A Berki-patak hídján óvatosan közlekedjünk, az állattartó telepnél gyakran szabadon vannak engedve a kutyák. Az istállóknál jobbra fordulunk, az aszfaltos úton kanyargunk, még a tavak elérése előtt a Tókaji-forrásnál pihenhetünk. Szemben már látjuk a Sefag-lőtér sáncait, mikor a piros kereszt jelzés letér kelet felé, jobbra egy ösvényre. Balra az újonnan lefestett kék háromszög jelzés a kaposadai tetőre visz. Egy kis gáton, a patakkel párhuzamosan fut utunk, balra mocsaras rész kíséri. A Berki-patak gyaloghídját az erdőrendbe tette, reméljük, egy áradás nem fogja újból elvinni. Az átkelést követően szemközt felkapaszkodunk az utolsó dombra, majd a Tókaji utcán és az Egyenesi úton érünk a **Cseri parkhoz**.

Cseri park: ld. 2. túra

A park ösvényein kanyarogva, majd az étterem mellett elhaladva érünk ki a Cseri útra. A Kapos folyó hídján balra áthaladunk a vasúti pályán, végül az Áchim András utcán térünk vissza túránk kiindulópontjára.

10. túra: Patcáról Kaposvárra – az erdőn át

Patca–Szenna–Dadai-tanyak–Tókaji-parkerdő–Kaposvár

kék sáv, kék háromszög, piros kereszt jelzés	Táv (km)		Szintemelkedés (m)	
	rész	össz.	rész	össz.
Patca, buszforduló				
Szena, központ	4,1	4,1	85	85
Dadai-tanyak	3,8	7,9	65	150
Tókaji-parkerdő	3,3	11,2	20	170
Cseri park	2,4	13,6	50	220
Kaposvár, vasútállomás	1,9	15,5	0	220

Kaposvárról még hétvégén is nyolc autóbuszjárat indul **Patcára**, ezzel a buszfordulóig, **Katica Tanya** megállóig utazunk.

Patca Somogy megye egyik legkisebb önálló önkormányzattal rendelkező települése, mintegy ötven állandó lakossal. A falut körülvevő erdők, dombok lábánál több forrás található, melyeknek hűsítő vizét a Csörge-patak gyűjti össze. 2001-ben kezdődött az aktív turizmus úttörőjének számító **Katica Tanya** [📷] fejlesztése. Ez a létesítmény ma kb. 160 főnyi szálláshellyel, Magyarországon egyedülálló bemutatógazdasággal, lovagvárral, a hangulatos Katica-tóval és szabadidős programok tucatjaival várja a látogatókat.

A falu főutcáján indulunk észak felé a kék sáv, zöld sáv, kék négyzet jelzéseket követve. Az éles jobbkanyar előtt láthatók Patca további nevezetességei, a tűzoltókocsi és a zselici Vadvirágok útjának egyik állomása, a turbánliliom. A kanyarban mi balra fordulunk egy kurta utcácskába, majd pár lépés után egy japánkeserűfű-bozót előtt jobbra felfelé. Némileg ritkított bükkösben oldalazunk keletre egy-egy kilátással. Egy pihenőhely mellett érünk le a nappal is sötét, gyakran dagonyás Csipány-patak [📷] völgyébe. Baloldalt a Csipány-forrást találjuk, amelynek a vize nem igazán tiszta a mérések alapján. Lejárat sem sikerült hozzá építeni, az anyagot inkább a hídba fektették, amelyen akár tankkal is át lehet kelní! Ösvénnyé szűkülő utunk felfelé folytatódik, és egy irtás mellett halad el, nyáron itt gyakran felnő a növényzet. Balra a volt patcai erdészház maradványai árválkodnak. Ezután befordulunk az erdőbe, majd 40 m után északra kanyarodik az út, és egy kellemesen emelkedő árnyas szekérúton haladunk egészen az erdő széléig. Közben nyugatról egy darabon mély völgy kísér, aljába le-lepillanthatunk. Kiérve az erdő szélére elhagyjuk a kék négyzet jelzést, és a kék sáv, zöld sáv jelzést figyelve jobbra fordulunk. Az erdő elmarad, nyílt területen haladunk egyenesen kelet felé, különösen dél-délkelet felé szemet nyugtató kilátással. A Szenna Pack gyártelepénél érjük el a műutat (Vadvirágok útja – harangvirág), ezen balra fordulva óvatosan ereszkedünk le **Szennába**.

A szépen fejlődő, egyre nagyobb idegenforgalommal büszkélkedő Szenna a Zselic egyik jellegzetes települése. Köszönheti ezt hazánk első Európa Nostra-díjas **falumúzeumának** [📷], amelyben a belső-somogyi és zselici favázas, talpas lakóházakon kívül a régi falusi életet mutatják be a kiállított használati eszközök. A falumúzeumot az 1785-ben épített **református templom** körül hozták létre. A népi barokk stílusú épület festett fakazettás mennyezetével a környék legértékesebb műemléke.

A buszforduló előtt balra pécsetelőhely jelzések vezetnek el a Vadász presszóhoz, ahol a frissülés mellett igazolást is szerezhetünk a Kéktúra-füzetünkbe. A széles Árpád utcán jutunk el a központba (Vadvirágok útja – lónyelvű csodabogyó), itt elhagyjuk a zöld sáv jelünket, és a Kéktúra nyomvonalán balra fordulunk, de előtte a falumúzeumot mindenképpen érdemes útba ejtenünk. A Petőfi utcán először az iskola épülete mellett haladunk el, majd fölérve egy kisebb dombtetőre, kettéágazik az út. Itt jobbra tartunk egy földes úton, majd egyből balra befordulunk, a jeleket követjük, amelyek előbb egy felhagyott szeméttelen haladnak keresztül, majd lefelé lankásan vezetnek az erdőben. Y elágazásnál a jobb oldali ágat választjuk, beérünk egy sáros-vizenyős völgy aljába, átkelünk egy csermelyen, majd kikapaszkodunk egy földútra. Ezen jobbra fordulunk, majd a kerítés előtt egyből balra, elkezdjük támadni a szennai szőlőhegyet. Éles bal-, majd jobbkanyar után érünk fel a tetőre, ahonnan rendszeresen nézzünk vissza, Szenna látképét a református templom tornya uralja. Egy legelő kerítése előtt balra kanyarodunk, a sarkánál érjük el egy köves út végét. Itt jobbra, a következő saroknál ismét jobbra fordulunk a jelzések mentén. Az első lehetőségénél elhagyjuk a legelő kerítését, balra, észak felé tartunk egy nagyfeszültségű vezetékoszlop irányába. A távvezeték előtt a Steiner-tanya omladozó épületeit pillantjuk meg, az előtte álló kereszt is már romokban a földön hever. A szántóföld végén baloldalt már Kaposdada háztetőit látjuk, itt jobbra bekanyarodunk az erdőbe. Az erdősáv után jobbról szántó, balról bozótos erdő kísér. Ennek végén elérve kinyílik a táj, nyugaton Bárdudvarnok település víztornya ötlék szemünkbe, jó látási viszonyok esetén délkeleti irányban a Mecsek vonulatait láthatjuk. Egy magassági pontnál érjük el a Kaposdadát Kaposzszerdahellyel összekötő széles földutat, itt elhagyjuk a kék jelzést, és jobbra fordulunk a kék háromszög jelzésen. Több mint 2 km-t teszünk meg egyenesen keletnek, a gerincútról észak felé kiágazó utakkal nem törődünk. Érdemes viszont az északi horizontot kémlelni, gyakran előtűnik a Badacsony jellegzetes alakja. A tetőn átbillenve pillantjuk meg Dózsatelep házait, kicsit délebbre Kaposzszerdahely szőlőhegyét, később templomát. A házatok elérve továbbra is egyenesen haladva érjük el a **Tókaji-parkerdőt**.

Az erdőt, a tisztásokat és az öt tavat magában foglaló **Tókaji-parkerdő** [📷] területe 141 ha. Az erdei környezet fajösszetételében olyan nem őshonos fajok is megtalálhatóak, mint a vörös tölgy, a lucfenyő és a duglászfenyő. Esőbeállók, források, tűzrakó helyek, nordic walking, futópálya, játszótér és egyéb kiegészítő létesítmények várják a látogatókat. A parkerdőhöz tartozó korong- és futóvadlövő-pálya évente több helyi és országos versenynek ad helyet.

Egy nagy kanyar után egy kisebb tetőt elérve fordul be jelzésünk balra az erdőbe, ezt követjük. Az elágazásnál jobbra tartunk, majd egyenesen megyünk tovább. Lejebb beérünk egy horhosba, balról egy szép mély zselici völgy kísér. Elhagyjuk az erdei foci pályát, és egy jobbkanyarral érünk el a tókaji tavakhoz. A játszótérnél két tó közti gáton haladunk keleti irányba a fedett pihenő felé, majd elindulunk szembe föl a dombra. Átbukva a gerincen lenn már látjuk a Sefag-lőtérhez vezető műutat, ahol jelzést váltunk, és a murvás utat keresztezve a piros kereszt jelzéseket követjük Kaposvár felé. (Továbbiak: lásd 9. túra.)

Irodalom:

Kaposvár és környéke, útikönyv (Dávid Kiadó, Kaposvár, 2000)

Deák Varga Dénes: Somogy megye kápolnái (Civitas Bt., Kaposvár, 2002)

Tarjánné Tajnafői Anna: Somogy megye természeti értékei, Zselic (Mezőgazda Kiadó, 2001)

Rakonczay Zoltán: Göcsejtől Mohácsig, a Dél-Dunántúl természeti értékei (Mezőgazda Kiadó, 1997)

települések honlapjai, www.turistautak.hu

A [📍] jelzésű helyeken geocachingpontok is találhatóak, amelyeknek pontos leírása letölthető a www.geocaching.hu honlapról.

Szöszedetek (a megnevezések kapcsolódó túraszámok szerint találhatóak):

Bánya 4	kerékpárút 3 (4)
Csárdahely 5	Kiskorpád 3
Cserénfa 6 (5)	Patca 10 (5)
Cseri park 2 (3, 4, 5, 9)	Petörke-völgy 2 (3, 4)
Csiky Gergely Színház 5	Pölöskei-rét 7
Deseda I (2, 3)	Régi postaút 8 (7)
Desedai Arborétum I	Ropoly 7 (4)
Deseda Kalanderdő I	Sántos 4
Donner 9 (7, 8)	Simonfa 6 (8)
Farkaslaki-erdő 5	Somssich-kastély 3
Fekete harkály tanösvény 7 (8)	Szarvasfarm 5
Fekete István	Szena 10 (2, 3, 4, 5)
Látogatóközpont I	Szent Donát-kápolna 8
Feneketlen-kút 4	Tókaji-parkerdő 10 (2, 3, 4, 5, 9)
Gálosfa 5	Töröcske 8 (7)
Gyertyános-völgy 9 (7)	Töröcskei-tó 9 (8)
Hetes 2 (3)	Vótapusztá 3
Hősök temploma 5 (4)	Vadvirágok útja 5
Jókai liget 9 (5, 7, 8)	Vasút (Kaposvár–Szigetvár) 6 (5)
Juta 2 (3)	vasúti felüljárók emlékműve 9 (7, 8)
Kadarkút 3	Visnyeséplak 4
Kálvária kápolna 7	Zselici Csillagsebáolt-park 5
Kapos 3	Zselici Csillagpark 4 (5)
Kaposgyarmat 6 (5)	Zselici TK 8 (4, 5, 7)
Kapos-hegyi kápolna 9 (7)	Zselicvölgy Szabadidőfarm 5
Kaposmérő 2	Zsippó 3 (4)
Kaposszentbenedek 2 (3, 4)	
Kaposszentjakab 6 (4, 5)	
Kaposszerdahely 2 (3, 4, 9)	
Kaposvár I	

Leírások: Balázs László és Fodor Péter

A kiadvánnyal kapcsolatos észrevételeket a zoldpont@somogy.hu címre várjuk.